

A BUKFENC ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	3
1.1. A Bukfenc Óvoda bemutatkozik	3
1.2. Az óvoda jellemző adatai	4
2. A nevelési program, nevelésfilozófia, nevelési célok	5
3. Gyermekképünk, Óvodaképünk	6
3.1. Gyermekképünk	6
4. Óvodai nevelésünk általános feladatai	10
4.1. Az egészséges életmód alakítása	10
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	12
4.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
5. Az óvodai élet megszervezésének elvei	17
5.1. Személyi feltételek	17
5.2. Tárgyi feltételek	18
5.3. Az óvoda kapcsolatai	19
5.4. Az Óvodai élet megszervezése	20
6. Az óvodai élet, tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai:	22
6.1. Játék	22
6.2. Munka jellegű tevékenységek	26
6.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	29
6.4. Művészeti tevékenységek	30
6.4.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	30
6.4.2. Verselés, mesélés	31
6.4.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	33
6.5. Mozgás	34
6.6. Külső világ tevékeny megismerése	37
6.6.1. Környezetismeret	37
6.6.2. Matematika	38
7. Az óvoda hagyományos ünnepi, egyéb rendezvényei	39
8. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások	40
8.1. Gyermekvédelem	40
8.2. Speciális szolgáltatások	41
9. A nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere	42
9.1. Ellenőrzés és értékelés rendszere	42
9.2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	44
10. Az óvodába lépés feltételei	45
11. Az iskolába lépés feltételei	46
12. Törvényességi háttér	48
13. Érvényességi rendelkezések	48
14. Legitimációs záradék	49
15. Jegyzék az óvoda kötelező eszközeiről és felszereléséről	50

1. Bevezető

1.1. A Bukfenc Óvoda bemutatkozik

Kedves Olvasó! Kedves Szülő, Kolléga!

A gyermekkor legemlékezetesebb évei az óvodához fűződnek, ezért nagyon fontos a megfelelő intézmény kiválasztása a kicsiknek. Bízunk benne, hogy a Bukfenc Ovis élményeire minden gyermek szívesen emlékszik majd. Látogasson el hozzánk, és győződjön meg róla: itt jó helyen lesz a kicsi.

A Bukfenc Óvoda 2000 októberében teljesen felújított épületben kezdte meg működését. Pesterzsébet zöldövezetében található, nyugodt, családi környezetben. 2009 őszén újabb felújítások történtek. A festés mellett megtörtént a nyílászárók, az udvaron található gumiburkolat és a járólapok cseréje. 2016-ban a csoportszobák és a tornaterem burkolatának cseréjére, teljes festésre, valamint az udvari játékeszközök felújítására, szabványosítására került sor. Ebben a barátságos környezetben várjuk a gyermekeket. Nyitva tartásunk: 6.00. – 18.00. Óvodánk két csoporttal működik, a két csoport maximális gyermeklétszáma 34 fő, ami a differenciált bánásmód előtérbe helyezését könnyíti meg, és teret ad a korai tehetséggondozásnak is.

Az épülethez tartozó 1270 m²-es fa játékokkal beépített udvar füves, és gumitéglával burkolt területekkel biztosítja a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Természetesen ezt a nagy területet jól kihasználjuk a szülőkkel közösen szervezett programok alkalmával (pl. Bukfenc nap, Szüreti-bál, Gyermeknap, Föld napja, egyéb rendezvények). Óvodánk Pedagógiai Programjában a gyermekek legfontosabb tevékenységére, a játékra, játékosságra alapozunk, hiszen e tevékenységen keresztül szereznek tapasztalatokat az életkoruknak megfelelő műveltségről, az óvodai élet tevékenységi formáiról, valamint az egészséges fejlődésükhöz szükséges tárgyi és személyi környezetről.

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti az egészséges életmódra nevelést, ezen belül nagy hangsúlyt kap a testi nevelés. 48 m²-es, jól felszerelt tornatermünk biztosítja a változatos mozgástevékenységek szervezését. 2004 márciusában óvodánk egy 70m²-es fedett, padlófűtéses uszodával bővült, melyben hetente kétszer játékos vízi testnevelésen vesznek részt a kicsik óvodapedagógusok segítségével. Természetesen a lehető legtöbb időt a szabadban töltjük, jó idő esetén a mozgásos foglalkozásokat is kint tartjuk. Ősszel és tavasszal lovagolni járunk a közeli Pusztá Lovardába.

A gyermekek étrendjébe tízórait minden nap friss gyümölcsöt vagy zöldséget biztosítunk. Gyermekorvosunk a védőnővel kéthetente ellenőrzi a gyermekek egészségi állapotát, probléma esetén szakorvoshoz irányítja a szülőt.

Hetente egyszer hittan tanár jár hozzánk, aki játékosan ismerteti a gyermekekkel a keresztény vallás alapjait.

Az óvodai anyanyelvi nevelés a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének. A vers és mese az anyanyelvi nevelés alapvető eszköze, ezért óvodánkban a hét minden napján van mese, illetve vers kezdeményezés. A gyermekek beszédhibáinak javítását szükség szerint logopédus szakember végzi.

Programunkban felvállaljuk, hogy az óvodás korú gyermekeket eljuttatjuk az életkoruknak megfelelő maximális fejlettségi szintre. Az eltérő képességű és személyiségű gyermekeknél egyéni bánásmódot alkalmazunk, ahol helyet kap a tehetséggondozás is.

A nagycsoportos gyermekek mondókák, dalok, dalos játékok segítségével ismerkedhetnek az angol nyelvvel. Az iskolai életre való felkészítést programunk kötött és kötetlen keretek között valósítja meg. Mindkettőre vonatkozik a tervszerűség és a céltudatosság.

Óvodánkba olyan szülők jelentkezését várjuk, akik gyermeküknek nyugodt, derűs, aktív óvodai éveket kívánnak biztosítani

1.2. Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos megnevezése:

Bukfenc Óvoda

Az óvoda pontos címe, telefonszáma:

Cím:

1202 Budapest, Hunyadi János tér 12-14.

Telefonszám:

06-1-285-6061; 06-1-421-0032

E-mail cím:

bukfencovoda@t-online.hu

OM azonosító:

102 932

Az óvoda fenntartója:

Óvodától Iskoláig Alapítvány

A fenntartó elérhetőségei:

Cím:

1202 Budapest, Hunyadi János tér 12-14.

Telefonszám:

06-1-285-6061

Óvodai csoportok száma:

2

Felvehető gyermeklétszám:

34

A program benyújtója:

intézményvezető

Működési terület:

Budapest XX kerület, és

Pest megye környéke

Alapítás éve:

2000.

Alapító okirat kelte:

2010. 01. 04.

Típusa:

óvoda

Férőhelyek száma:

34 fő

2. A nevelési program, nevelésfilozófia, nevelési célok

„A világon a legnagyobb különbség a között van, hogy mik vagyunk, és mik lehetnénk”

/Ben Herberster/

Úgy gondoljuk, hogy ennek a különbségnek a fokozatos megszüntetése, a gyermek határtalan képességeinek kiteljesítése a család és a pedagógusok együttes nevelésével lehetséges úgy, hogy az erkölcsi nevelés és beszédkultúra fejlesztése mellett, a gyermeknek a világból megszerzett tapasztalatait ismeretökké, készségekké fejlesztjük a játékos tevékenységek biztosításával, közvetlen érzékelés útján. A gyermeket, mint személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, aki személyisége teljes kibontakozása közben örömeit leli óvodánk nevelési rendszerében.

Alapelvünk, hogy mindezt a gyermek játékként, és örömteli tevékenységként élje meg. Valljuk, hogy aki többet játszik gyermekkorában, az sokoldalúbb lesz felnőtt korára, mivel a játék elősegíti a gondolkodást, megtanítja a gyermeket bizonyos szabályok betartásával célt kitűzni és megvalósítani. A játékban konkrét tartalmat kapnak az erkölcsi követelmények, mód nyílik a közösségi élet szabályainak megismerésére, elsajátítására.

A játékban alakulnak ki a gyermek azon képességei, tulajdonságai, amelyek lehetővé teszik, hogy fejlődése magasabb szintre jusson.

A nevelés folyamatában a játékot olyan lehetőségnek tekintjük, melynek tudatos fejlesztése, a játék tartalmának gazdagítása, céljainak megfelelően formálja a gyermek személyiségét. (testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi)

Programunk speciális célja:

A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, testi szükségleteik kielégítése, szervezetük edzése, ill. egyes kisebb rendellenességek korrekciója, prevenció alkalmazása, valamint a rendszeres, életkori sajátosságokra épülő testmozgás biztosítása.

Nevelésünk célja:

Annak a tevékenységközpontú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását, és az egyéni adottságaira is figyelemmel azoknak a képességeknek a folyamatos kialakulását, amelyek segítik őt az iskolai életre felkészíteni. Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú fejlesztése a játékos tevékenységek tudatos befolyásolásával, a szabad játék elsődlegességének biztosításával, a családdal együttműködve.

A gyengébb képességű gyermekek fejlesztése épp olyan fontos számunkra, mint a tehetséggondozás, ezért alapvető célunk a gyermekek esetleges hátrányainak, illetve erősségeinek feltárása, majd fejlesztése. Továbbá figyelembe vesszük a gyermek egyéni adottságait, szükségleteit, életkori sajátosságait, szociális háttérét.

A gyermekek egészségének védelme, kisebb eltéréseinek megelőzése és korrekciója:

Személyi, tárgyi, higiénés feltételek biztosítása (felnőttek személyi higiénéje, környezet tisztántartása, megfelelő világítás, páratartalom, levegőcsere, stb.).

A gyermekek testi épségének védelme, balesetek megelőzése (biztonságos tárgyi feltételek, szabályok alakítása, stb.).

Kiseb rendellenességek megelőzése, korrekciója (védőnői, orvosi szűrések – látásvizsgálat, hallásvizsgálat, fogászati szűrés).

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

A gyermek fejlődéséhez és személyiségének fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

A szervezet edzése, mozgás, mozgásélmény és feltétele:

Alapelvünk, hogy a lehető legtöbb időt töltsük a szabadban. Az időjáráshoz igazodva, a megfelelő öltözetet kiválasztva tartózkodunk a gyermekekkel a szabad levegőn, ezzel segítve immunrendszerük megerősödését.

Nyáron a pancsolás kötetlenül az uszodában történik, azután napfürdőzés az óvoda udvarán. A mozgásigény kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával történik (eszköz, tér, idő).

A mindennapok során elsősorban a természetes mozgásformák elősegítése és az alapvető testi képességek fejlesztése a fő feladatunk.

A szülő és az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés terén:

A pozitív értékek, mint például a szép magyar beszéd, kultúra, hagyományok, erkölcsi tulajdonságok átörökítése, a gyermek meglévő pozitív tulajdonságainak megerősítése, negatív tulajdonságok gyengítése. Ez utóbbiak példamutatással, jutalmazással illetve elmarasztalással történnek.

Óvodánkban a jutalmazás módszerei:

Egy mosoly, simogatás, dicsérő szó. Minden esetben mérlegeljük a gyermek képességeihez mérten a feladat nehézségét, azt, hogy valóban erőfeszítés kellett-e a feladatmegoldáshoz, mert csak abban az esetben lehet a jutalmazásnak motiváló hatása.

Elmarasztalás az óvodában:

Egy rosszálló nézés, összevont szemöldök, elmarasztaló szó, amelyet mindig magyarázat követ (mi lett volna helyes), így hozzuk a gyermek tudomására, hogy helytelenül cselekedett.

Példaadás:

A leghatékonyabb módja, ha gyermekkel együtt végezzük a tevékenységet.

A pedagógus feladata:

- hogy gondoskodjon a gyermek személyiségének fejlődéséről, az ismeretek tárgyilagos és többoldalú közvetítéséről,
- hogy figyelembe vegye a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlettségének ütemét,
- hogy segítséget nyújtson a gyermek képességének, tehetségének kibontakoztatásához, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatásához.

A Bukfenc Pedagógiai Programban a gyermekközpontúságot a személyiségfejlesztés alapfeltételeként értelmezzük, így figyelembe vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlődési szintjét és ütemét a pedagógiailag megtervezett játékos tevékenységek során is.

A gyermeket feltétel nélkül elfogadjuk, gondozzuk, neveljük, fejlesztjük, együtt érzünk vele, tiszteljük, világosan meghatározott kereteken belül megadjuk számára a szabadságot és függetlenséget is, ezzel megalapozzuk a jó önértékelést is.

Felmérjük a gyermek valódi képességeit, és ezeknek megfelelően segítünk neki, így sikerélményhez jut, amely további feladatmegoldásra motiválja.

3. Gyermekképünk, Óvodaképünk

3.1. Gyermekképünk

A Bukfenc Programunk gyermekközpontú, befogadó, minden gyermeket egyedinek tekint, ezért a gyermeki személyiség kibontakoztatása mellett figyelembe veszi alapvető testi, lelki szükségleteit, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, és elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását, abból a tényből kiindulva, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Tudjuk, hogy a gyermek, fejlődő személyiség, ezért a hatékonyabb fejlesztés érdekében figyelembe vesszük genetikai adottságait, az érés sajátos törvényszerűségeit, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatásokat. Célunk, hogy egyformán magas színvonalú és

szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelésünk eredményeképpen az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő módon empatikus, szolidáris játszótársá, csoporttársá formálódik. Nevelőmunkánkban kerüljük a sztereotipizálást, a klisé képek kialakítását.

Értelmezésünkben, óvodáskorban a nemi identitás megalapozása az életkori sajátosságokból adódóan néhány általános jellemző közvetítésére épül, mely alapján a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése mellett, például a fiúk előzékenységére a nőkkel szemben, nehéz fizikai munka átvételére, ugyanakkor a hagyományosan női szerepeknek tartott gondoskodás, természetességére neveljük gyermekeinket. Hisszük, hogy az óvodáskor olyan szenzitív időszak a gyermek életében, amikor előítéletek nélkül képes a különbözőségek elfogadására. Az általunk biztosított élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek, maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé és segítőkészé válik.

Olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akik felnőve sikeresek és boldogok lesznek és felnőttként is érték lesz számukra:

- az önmegvalósítás öröme,
- az ősök és a másik ember tisztelete,
- a kulturált magatartás szokásainak betartása,
- a természet szeretete, a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés elősegítése
- önkifejezés elsajátítása
- a szép magyar beszéd művelése,
- az önművelés folyamatossága,
- szabad vélemény nyilvánítása
- érzelmi intelligencia, jellemző személyiségvonása
- a lélek további nemesítése,
- az emberi-, gyermeki jogok tiszteletben tartása
- a játék öröme egyedül és a családdal együtt
- AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA.

3.2. Óvodaképünk

Nevelési gyakorlatunkat a gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, pedagógiai optimizmus megvalósítása, különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése jellemzi. Hiszünk a gyermekek fejlődésében, a gyermek jelzéseire komoly figyelmet fordítunk.

Feladatunk:

- Az óvoda funkciójának (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) megvalósítása.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodnia.
- A gyermeki attitűdök, képességek, készségek olyan mérvű fejlesztése a szabad játékos tevékenységek által, amely alapja lehet az iskolai tanulásnak, és amely segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.
- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.
- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítő munkatársak, a szülők, a gyermekek számára egyaránt.
- A multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása

- A tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése, a sztereotípiák mesterségeinek oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott)
- A nemek társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják
- A tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató „beszélő környezet” feltételeinek biztosítása.
- A gyermekeknek bizalommal és törődéssel teli légkör megteremtése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével
- A beszédképesség fejlesztését szolgálva feladatunknak tekintjük, a játékban és egyéb tevékenységekben, hogy a gyermekek a felnőttek „segítő, támogató” magatartását megtapasztalják.

A Bukfenc Program alapelvei:

Az óvodapedagógus lehetőséget kínál, alkalmat teremt különböző játékos tevékenységekre, biztosítja az óvodai élet flexibilis, nyitott, bizalmas, figyelmes, empatikus, biztonságot nyújtó és esztétikus légkörét.

A gyermekek természetes egységükben ismerkednek a világ dolgaival.

A célnak megfelelően rugalmas időkeretben, a játékos tevékenységeket kötött és kötetlen formában egyaránt alkalmazza.

A gyermek önállóságának, meglévő képességeinek, kreativitásának fejlesztése, a játéktevékenységeken keresztül közvetlen tapasztalás útján valósul meg, alapozva a gyermek belső készletére.

Fontos a gyermek játék- és mozgásigényének kielégítése mellett az anyanyelvi nevelés, metakommunikáció, közösségi érzés fejlesztése, a differenciált egyéni képességfejlesztés.

A gyermek foglalkoztatását a főbb tevékenységek alapján tervezzük.

A legfőbb erő, amelyre a program épít, a gyermekek játékos kedve. Ezzel minden egészséges gyermek rendelkezik, így ezt a pozitív hajlandóságot a program a játékban, a munkában, a tanulásban és az EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSÁBAN egyaránt felhasználja.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramját szem előtt tartva:

A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben intézményünk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

Az óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását célozza meg, az emberi jogok, és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesül színvonalas nevelésünkben.

Az óvodapedagógus tanulást támogató környezetet teremt, lehetőséget kínál, a különböző játékos tevékenységekre, biztosítja az óvodai élet flexibilis, nyitott, bizalmas, figyelmes, empatikus, biztonságot nyújtó és esztétikus légkörét, miközben formálja a közösséget.

A gyermekek természetes egységükben ismerkednek a világ dolgaival.

A célnak megfelelően rugalmas időkeretben, a játékos tevékenységeket kötött és kötetlen formában (szabad játék) egyaránt alkalmazza.

A gyermek önállóságának, meglévő képességeinek, kreativitásának fejlesztése belső készletére alapozva, a játéktevékenységeken keresztül közvetlen tapasztalás útján valósul meg.

Az alapelvek megvalósítása érdekében a Bukfenc Óvoda nevelőtestülete szeretetet és biztonságot sugárzó intézményben, kellemes, humorral, vidámsággal teli nevelőközösségben szervezi a gyermekek fejlesztését, az óvó-védő és szociális funkciók ellátását.

A Bukfenc Program tartalma:

- Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit

- esztétikus, tiszta környezetben, fejlesztő játékok veszik körül a gyermekeket, ezzel megteremtve ezernyi játék lehetőségét
- az óvodapedagógusok a munkájukat hivatásnak érzik, és legfőbb célként tekintik a gyermekek egymás tiszteletére, szeretetére nevelését, a közösségi érzés kialakítását, a gyermekek pozitív tulajdonságainak felfedezését, megerősítését
- az óvodapedagógus a gyermeket tiszteli, olyannak fogadja el amilyen, figyelembe veszi egyéni képességeit, ennek (ehhez igazodó műveltség tartalmakat közvetít) megfelelően fejleszti egész személyiségét, és a játékos tevékenységeken keresztül juttatja el a készségeikig, képességeikig
- az óvodapedagógus figyelembe veszi az indirekt irányítás felelősségét, és fontosnak tartja a szabad játék túlsúlyát
- az óvodapedagógusnak fontos a gyermek önálló véleményalkotása, döntési képessége a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- a természet szeretetére, megóvására nevelés épp olyan fontos, mint az erkölcsi értékek átörökítése
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak
- az óvodapedagógusok és a Bukfenc Óvoda minden dolgozója példakép a gyermek számára a szép magyar beszéd, az egészséges életmódra nevelés, a harmonikus mozgás, esztétikus megjelenés, viselkedéskultúra, erkölcsi érzelmek megnyilvánulása terén
- az óvodapedagógus és a dajka munkatársi viszonya helyett partneri viszony kialakítására törekszünk
- az óvodapedagógusok fejlődését szakkönyvek segítik, hatékony munkájukat pedig jól felszerelt szertár.
- A nevelőtestület egységes pedagógiai hitvallással rendelkezik, fontosnak tartja az önképzést, továbbképzést, a szülőkkel való együttnevelést, a kölcsönös segítő támogatást, egymás megbecsülését
- az óvoda nyitott programok szervezésével lehetőséget teremt arra, hogy a szülők az élményeket a gyermekekkel együtt élhessék át
- a szülők igénylik a személyes kapcsolattartást a pedagógusokkal, és a tájékoztatást gyermekük fejlődéséről, fejlesztési lehetőségéről
- a szülők biztosítva érzik gyermekeik fejlesztését
- a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét
- megértő, nyitott viselkedést tanúsítunk a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt
- arra törekszünk, hogy megbecsülésünket, elismerésünket irányukba kifejezzük, elismerjük
- a gyermek egyediségéhez igazodó, számára legkevésbé korlátozó környezetet biztosítjuk
- az inkluzív nevelést indirekt módon közvetítjük
- az iskolára való előkészítés a helyi pedagógiai program működtetése során természetesen megvalósuló folyamat
- a 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével (a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozása) az óvoda kiegészíti a családi nevelést
- a környezettudatos magatartás megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszerrel és tárgyi környezetet alakítunk ki

- az óvodavezető ismeri saját óvodájának objektív feltételeit (az óvoda földrajzi környezetét, amelyben működik, kapcsolatrendszerét, amelyek közvetlenül befolyásolják munkáját), szubjektív feltételeit (személyi ellátottságát, a pedagógusok szakmai felkészültségét), ahol az óvoda hatékony működése érdekében a nevelőmunkát tudatosan szervezi, tervezi, célirányosan és összehangolva.
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

4. Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. ezen belül:

- 4.1. *Az egészséges életmód kialakítása*
- 4.2. *Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés*
- 4.3. *Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása*

Célja:

A gyermek testi, lelki egészségének védelme, szükségleteinek kielégítése, szervezetének edzése, ill. egyes kisebb rendellenességek korrekciója, prevenció alkalmazása.

Elfogadó magatartásunk, empátia készségünk, természetes viselkedésünk, tapintatos segítő együttműködésünk segítse elő, fokozza a gyermekek biztonságérzetét, jó közérzetét, megfelelő kapcsolatteremtő képességét

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermekek fejlődéséhez és személyiségének fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a család és az óvoda kapcsolatának, együttműködésének kialakítása
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A gondozás

A gondozás, mint alapvető tevékenység, elősegíti a gyermek fejlődését.

Olyan szokásokat tanul a gondozás folyamatában, amelyek egész életében kísérni fogják, beépülnek személyiségébe.

A gondozás átszövi az egész napos óvodai tevékenységet. Jelen van mind a játékban, mind a munkában, mind a tanulásban.

A gondozási tevékenység nevelő hatását két tényező befolyásolja:

Az óvoda helyi sajátosságai

(épületi adottságok, berendezési tárgyak, felszerelési eszközök, csoportok létszáma)

A családok mennyire képesek az óvoda napirendjéhez, ha szükséges saját életrendjük megváltoztatásával is kapcsolódni.

E tényezőktől függ, hogy:

Az egymást követő napirendi szakaszok a játékból kiindulva és abba visszatérve mennyire válhatnak folyamatossá, a gyermekek fejlettségéhez viszonyulva rugalmassá, és ehhez hogyan kapcsolódhat az óvoda házirendje, napirendje, a csoportok együttműködése.

A gondozás területei:

- pihenés, alvás
- táplálkozás, étkezés
- öltözködés
- tisztálkodás, testápolás
- testi nevelés, mozgás

Pihenés, alvás

- A pihenés időtartama a gyermekek igényeitől függ.
- Nyugalmukra a csoport óvodapedagógusa felügyel.
- Minden gyermek saját fektetőn, saját pizsamában, pólóban pihen ebéd után, kiszellőztetett helyiségben.
- Minden gyermek aludhat a kedvenc párnájával, kabalájával.
- Nyugodt pihenésük érdekében lefekvés előtt mesét, dalt hallgatnak.

Táplálkozás, étkezés

A kulturált étkezési szokások kialakulását, annak természetes légkörét a merev étkezési szabályok feloldása teremti meg.

A gyermekek étkezésének időpontját – egy adott időkereten belül – szükségleteiknek és tevékenységüknek megfelelően szabjuk meg.

A reggeli és az uzsonna folyamatosan történik, az önkiszolgálásra épül, és az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást.

A naposi feladatok elvégzéséhez az ebéd körüli teendők teremtenek lehetőséget, s közben a közösségért végzett munkát gyakorolhatják a gyermekek.

A gyermekek addig maradnak az asztalnál, ameddig étkezésüket befejezik.

Étkezés közben senki sem kényszerül az étel elfogyasztására és nem tiltott az azonos asztalnál ülők egymás közötti beszélgetése sem.

Az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését preferáljuk, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztását ösztönözzük étlapunk átgondolt összeállításánál.

Folyadék szükségletüket az egész nap folyamán biztosítjuk.

Öltözködés

Az óvodai csoportok maximális létszáma 17 fő, ez megkönnyíti az odafigyelést és segítségnyújtást az öltözködésnél is.

Minden gyermeknek saját öltözőszekrénye van, ahol ruháit, cipőit, tornafelszerelését, pizsamáját, óvodai ruháját tartja.

Minden gyermeknek a Bukfenc Óvoda logójával ellátott pólója van, melyet az intézményünk biztosít és tart tisztán számukra.

Saját ruhájukat az udvaron, mozgásos tevékenységek közben, és pihenés alkalmával használják.

A számukra szükséges maximális segítséget nyújtjuk az öltözködéskor, ügyelve az önállósulási törekvéseikre.

Mindig figyelemmel kísérjük az időjárás viszonyokat, és ahhoz alkalmazkodva öltöztetjük a gyermekeket.

Tisztálkodás, testápolás

Az emberi szervezet bioritmusa szerint az étkezés velejárója a WC használata, és az ezt követő tisztálkodás.

Fontos, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermekek higiénés szokásait, és ennek megfelelően segítse.

Minden intimitás a gyermek és a pedagógus személyes ügye. Ebben segít a WC fülkék függönnyel való ellátása.

A „csak Rád és rám tartozik” elfogadásával, a gyermek bizalommal fordul a nevelőihez.

A mosdóban minden gyermek saját törölközővel, fogmosó pohárral és fogkefével rendelkezik. Minden étkezés előtt és után, udvari játék, vizuális tevékenység, valamint mozgás után tisztálkodnak a gyermekek.

Ebéd után fogat mosnak. Ezek a tevékenységek beépülnek napirendjükbe, szokássukká válnak, automatizálódnak.

Csoportból, udvarról bármikor kéredzkedhetnek WC-re, s ha szükséges, segítséget nyújtunk a számukra.

Nyári időszakban, pancsolás, homokozás, sarazás után felnőtt segítségével zuhanyoznak a gyermekek.

Testi nevelés, mozgás

Óvodánk kiemelt feladatának tartja a mozgásos tevékenységek szervezését. Kötelező jelleggel tartjuk mozgásos foglalkozásainkat a gyermekek számára, a gazdagon felszerelt tornatermünkben, illetve jó idő esetén, az udvaron. Ezen foglalkozások játékos jellegűek, fokozatosságra épülnek. Külön hangsúlyt fektetünk a tartásjavító illetve a lábboltozat javító tornára. Gyakran mozgunk mezítláb, még a csoportszobában, játéktevékenység közben is.

A mindennapos mozgáson kívül ősszel és tavasszal lovagolni járunk. Fontos az egészséges környezet biztosítása. Óvodánk udvara tágas, füvezett, árnyékos és napos helyekkel egyaránt rendelkezik. Természetes alapanyagú, biztonságos mászóakák, mozgásfejlesztő eszközök, hinta, homokozó kínál számtalan játéklehetőséget a gyermekeknek. Az egészséges életmód kialakításához, szervezetük edzéséhez hozzájárul a vízi testnevelés is, amit helyben tudunk biztosítani a gyermekek számára, saját, fedett, padlófűtéses uszodánkban.

A csoportok berendezési tárgyai és az udvari eszközökhöz hasonló anyagból készültek, igazodva a gyermekek méreteihez, életkori sajátosságaihoz. A csoportok bútorai lekerekített szélűek, ezzel igyekszünk elkerülni az esetleges baleseteket.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

Olyan személyiség megalapozása, melynek során a gyermeknek természetes igényévé válik a személyi higiénére törekvés, minden körülmények között.

Későbbi életvezetésüket is megalapozzuk, melyben az egészséges életritmus és életmód kialakítása a fő célunk.

Nagy szerepet kap a gyermekek életében a mozgás, mert elősegíti az egész szervezet fejlődését. Hatással van a légző- és keringési rendszer teljesítőképességére, a csont- és izomrendszer fejlődésére, a biológiai egyensúly fenntartására, amit sokszori gyakorlással kívánunk megvalósítani.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célja:

A közösségi szokások, szabályok kialakításával alapozzuk meg a gyermekek beilleszkedését a csoportba. A közösségi nevelés segítségével alakítjuk a gyermekek magatartását, társaikhoz való viszonyát, felnőttekhez fűződő kapcsolatát, szokásrendszerét, segítjük a szocializációjukat. Olyan kiegyensúlyozott személyiség kialakítására törekszünk, aki nehézségek nélkül képes beilleszkedni az óvodát követő intézményes keretek közé (iskola), valamint egyéb közösségek értékes tagjává tud válni (baráti társaságok).

Igyekszünk elérni, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek. A gyermeket arra neveljük, hogy a másikat elfogadja, megértse, hiszen az emberek különböznek egymástól.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai közösségi nevelés céltudatos, folyamatos, jól szervezett, és toleráns legyen.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Ezért nagyon fontos, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezeket figyelembe véve,

Feladatunk:

Olyan közeget biztosítani, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. Olyan bensőséges, jó hangulatú légkör teremtése a gyermekek számára, ahol fejlődésük zavartalan ütemben alakulhat.

Jól felépített, az életkori sajátosságokra támaszkodó rugalmas napirend kialakítása. Ezen napirend keretei között a gyermekek könnyen, nehézségek nélkül sajátíthatják el a csoport illetve az óvodánk szokás- és szabályrendszerét. Rugalmassága lehetővé teszi a változtatást, alkalmazkodva az esetleges megváltozott körülményekhez.

A napirend a nyári időszakban némileg módosul. Még több kötetlen, szabad játéktevékenységet, szabad levegőn való tartózkodást biztosítva a gyermekeknek pancsolással, napfürdőzéssel. Természetesen ezen időszakban sem hiányozhat az ismeret- és tapasztalatszerzés, változatos programok, (udvari mozgásos játékok, kerti munkák, lovaglás). Természetes alapanyagú tárgyi környezet veszi őket körül. Az óvoda épületén belül és az udvaron egyaránt esztétikus, testméreteikhez alkalmazkodó berendezési és használati tárgyak, biztonságos udvari mászókák, képességfejlesztő játékeszközök találhatóak.

A légkör, amelyre törekszünk olyan, ahol a gyermekek jól érzik magukat, megnyilvánulásaik őszinték, szívesen járnak a közösségbe. Bátran elmondják sérelmeiket, élményeiket, bizalommal fordulnak nevelőikhez és társaikhoz egyaránt.

A közösségi nevelésben fontos szerepet kap az egyéni bánásmód. Minden gyermek más családból vagy bölcsődéből érkeve, különböző adottságokkal, szokásokkal rendelkezik. Éppen ezért kiemelt feladatunk, hogy egyénre szabottan, személyre szólóan közeledjünk hozzájuk. Ismernünk kell a gyermekeket körülvevő közeget, szokásaikat, sajátos személyiségjegyeiket, melyeket tolerálva, megértéssel kell elfogadnunk őket. Ismereteinkre építve a pozitívumok kiemelésével fejleszteni kell közösségi magatartásukat.

A közösségi nevelés fontos részének tartjuk a gyermekek családjához való alkalmazkodást. Jó kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkel. Fogadó órák, nyílt napok alkalmával, valamint a közösen szervezett hagyományos ünnepeinkkel, játszódélutánokkal igyekszünk bevonni őket a mindennapjainkba. Célunk, hogy kölcsönös bizalom alakuljon ki család és óvoda között, minél szélesebb körű tájékoztatást kapjanak, minél inkább ismerjék meg az óvoda, a csoport szokásait, gyermekük szerepét, helyzetét az óvodai életben.

Figyelembe vesszük a gyermekek otthonról hozott viselkedési formáit, reakcióit, azt a környezetet, amely születésüktől fogva körülveszi őket. Az óvodában új kapcsolatok várnak a gyermekekre, amelyek alakulását kellő tapintattal támogatjuk. Fontosnak tartjuk az állandó személyes érintkezést, a kommunikációt. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az óvodánkba járó gyermekek mindig érezzék az érzelmi biztonságot, s az óvodapedagógusok, dajka nénik elfogadó, gondoskodó szeretetét.

Befogadás

A gyermeknek első találkozása az óvodával befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát. Különböző érzelmekkel fogadják az óvodakezdést. Ezért mindenfajta érzelmi

megnyilvánulást természetesnek vesszük, s fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel együtt mérjük fel, milyen módon találjuk meg az utat a gyermekekhez. Ez lehet hosszabb, rövidebb folyamat, ami sok türelmet, gyengédséget, és körültekintést igényel részünkről és a szülők részéről is. Az óvodánkba újonnan érkező gyermekekkel legelőször, ha lehetőségünk van rá, az otthonukban találkozunk, mely által megalapozzuk a pozitív kapcsolat alakulását, s betekintést nyerünk a család mindennapi életébe is. Javasoljuk a szülőknek, hogy gyermeküket napról - napra, fokozatosan szoktassák be, s együtt ismerkedjenek az óvodai környezettel, társaikkal, felnőttekkel. A gyermek igényétől függően lehet ez a folyamat hosszabb, illetve rövidebb. A kicsiknek ehhez általában két-három napra van szükségük. Nevelési évünket nyitó Szülői értekezleten a szülőkkel közösen egyeztetve beszéljük meg a befogadás maximális időtartamát (kb. 2 hét). Megbeszéljük a szülőkkel, hogy hány órára jöjjenek, hol helyezkedjenek el játék időben, a csoportban, mi az optimális szülői magatartás, ami megkönnyíti a gyermek leválását. Az első napokban mindkét óvodapedagógus jelen van, s az egész nap folyamán együtt vannak a gyermekekkel. A régi ovisainkat előkészítjük érzelmileg az újak fogadására. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy behozhassák otthonról kedvenc játékaikat. A délutáni lefekvésnél melléjük ülünk, amíg elalszanak gyengéd simogatással álomba szenderítjük őket.

A gyermekek tevékenységének megszervezése

A közösségi élet tartalma közös élményekben, kapcsolatokban formálódik. Arra törekszünk, hogy életkoruknak és saját képességüknek megfelelő tevékenységet biztosítsunk számukra. A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy maguk választhassák meg azt a tevékenységet, amelyhez kedvet éreznek. A gyermekeknek az óvodai élet számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy óvodán kívül szerzett élményeiket kijátszhassák és feldolgozhassák. Ügyelünk arra, hogy az egy időben zajló tevékenységek, a játék és a kezdeményezések zavartalanul folyhassanak egymás mellett. Ennek megvalósításában nagy segítséget nyújtanak a dadus nénik. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, és szépre, mindazok megbecsülésére.

A közösségi magatartás tényezői

A kiegyensúlyozott légkör és a nyugalom meglétének elengedhetetlen feltétele az aktivitás és a fegyelem - természetesen a kitörő öröm nem tekinthető fegyelmezetlenségnek. A gyermek negatív óvodai magatartását nem panaszoljuk a szülőknek, hanem a nap folyamán, csoporton belül oldjuk meg. A tartós negatív magatartásról tájékoztatjuk a szülőket és közösen próbáljuk megtalálni a gyermek viselkedésének okát.

Megfelelő mennyiségű és jó minőségű játékokkal, eszközökkel biztosítjuk, hogy a gyermekek a számukra kedvelt tevékenységet játszhasák. Mindkét csoportunkban kuckók biztosítják az elvonulni vágyó gyermekek igényét. Tiszteletben tartjuk, odafigyelünk az egész nap folyamán felmerülő kérésekre, kívánságokra, de mi is ugyanezt kérjük a gyermekektől egymás, illetve a felnőttek személyével kapcsolatban.

Közös tevékenységekkel serkentjük a gyermekek fejlődését mind szociális, mind erkölcsi és esztétikai téren. A távlatok elérése közös tevékenységet igényel, amelybe egyéni és csoportérettségtől, fejlettségtől függően vonjuk be a gyermekeket.

A 3-4 évesek elé közeli örömeiket állítunk, melynek megvalósulása gyors. Ilyenek pl: pancsolás, lovaglás, napfürdőzés, születés-, névnapok ünneplése.

A 4-5 éveseknél már távolabbi időpontra tervezett eseményeket is megemlítünk, s a gyermekekben az érdeklődést érdekes feladatokkal, változatos ötletekkel tartjuk ébren.

Az 5-6-7 éveseknél már a hosszabb időre kitűzött távlatok is helyet kapnak. Bevonjuk őket a tervezgetésbe, ötletek kitalálásába, úgy, mint az ünnepek előtti készülődés, díszítés, ajándékkészítés, meglepetés a kicsiknek, kirándulás.

A 6-7 éveseknél az iskolába lépés örömteli távlat, amellyel kapcsolatban tudatosítjuk a gyermekekben, hogy ott eltérő körülmények várnak rájuk, felkeltjük a tanulás iránti érdeklődésüket, tudásvágyukat. Az óvodai jeles napok, ünnepek szintén fontosak a gyermekek életében, amelyek megerősítik a hagyományokat, s fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását. Ilyen a Bukfenc-nap, Adventi készülődés, Farsang, Március 15-i megemlékezés, a Föld napja, Költészet napja, Anyák napja, Apák napja, Gyermeknap, Évzárók, Ballagás.

Közösségi élet szokásai, és a közösségi magatartás

A közösségi szokások kialakulása előfeltétele annak, hogy a gyermekek beilleszkedjenek a közösségbe. Ügyelünk arra, hogy a szokás-szabályrendszer kialakulásához pozitív érzelmek társuljanak, s így azok idővel viselkedésük szabályozóivá váljanak. Fokozatosan kívánjuk meg az ezzel járó viselkedésformákat, hiszen a gyermekek óvodába lépéstől kezdve találkoznak a közösségi élet különféle szokásaival.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

5-6-7 éves korban az eddig kialakult szokások igénnyé válnak. Aktív résztvevői a közös tevékenységeknek. Észreveszik, hogy kinek miben kell segíteni. Érdeklődnek egymás iránt, számon tartják a csoport tagjait. Figyelmesen, türelemmel hallgatják végig egymást, s a felnőtteket. Önként vagy kérésre bekapcsolódnak a foglalkozásokba, mely alatt figyelnek az felnőttekre, s az útmutatásokat megfelelően végrehajtják. Nyugodtan ülnek, az óvodapedagógusok kérdéseire helyzetnek megfelelően válaszolnak. Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, vigyáznak az elkészített munkájukra. Önállóan keresik a segítségnyújtás formáit. Barátságok alakulnak a rokonszenvből. Követik az óvónői kéréseket, kérdéseket. Hasznos feladatot végeznek. Képesek kívánságaikat módosítani, esetleg elhalasztani, ha arra szükség van. Vállalkoznak önálló véleményalkotásra.

A szocializáció

Célja:

A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Szocializáció szempontjából fontosnak tartjuk a közös élményeken alapuló tevékenységeket, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozását.

A gyermekek megismerésére szolgál:

A gyermekekről készített anamnézis lapok.

A Gyermektükör, melynek segítségével az óvodában töltött éveik alatt a fejlődésüket követjük nyomon.

A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése:

A gyermekek személyiségében az érzelmek dominálnak. Az érzelmi biztonság félelemmentességet és pozitív érzelmi kötődést jelent. Akkor, amikor gyermekközpontúságról, a gyermek tiszteletéről beszélünk, a gyermek feltétel nélküli elfogadását, szeretetét és az iránta érzett felelősségérzetet, törődést hangsúlyozzuk.

Alapérzelmeink velünk születettek, mint az érdeklődés, kíváncsiság, öröm, szeretet, a harag, düh, szomorúság, bánat, megvetés, lenézés, félelem, szégyen és szégyenlősség.

Az érzelmi biztonság megteremtése érdekében megnyugtató, elfogadó, megerősítő jelzéseket helyezünk előtérbe és ügyelünk a helyes életritmus betartására.

Fontos, hogy az óvodapedagógus-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolatát a kölcsönös megértés és bizalom jellemezze.

A gyermekeknek hozzánk, óvodapedagógusokhoz való érzelmi kötődése, a felfedezés fejleszti igazán a szociális és tárgyi környezet tulajdonságai iránti kíváncsiságukat és motiválja őket a megismerésükre. A gyermekek még ösztönösen megérik a felnőttek érzelmeit, ezért

őszintének, igazságosnak kell lennünk velük szemben, határozottnak, barátságosnak, toleránsnak, vagyis mintaértékűnek.

Fokozott figyelemmel kísérjük a gyermekek szociális és kognitív teljesítményeit és megerősítésekkel (jutalmazás-elmarasztalás) növeljük hatékonyságukat.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre (gyermek - szülő - pedagógus) épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért az óvodai életet úgy szervezzük, hogy a gyermekben fejlődjenek ki:

a szociális érzelmek (örömszerzés, együttműködés, bizalom, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)

az erkölcsi érzelmek (lelkiismeretesség, felelősség érzésének megtapasztalása, őszinteség, hazaszeretet)

az esztétikai érzelmek (szép iránti fogékonyság, művészi alkotásra, élmény befogadására való igény).

Differenciált fejlesztés:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A nehezen szocializálható, érzelmi- és viselkedészavarokkal küzdő gyermekeknél, illetve a kiemelkedő képességűeknél egyéni bánásmódot alkalmazunk, és ha szükséges szakemberhez (pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, logopédus) fordulunk.

4.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja:

Az óvodai nevelés módszereinek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek kognitív képességei, képzelete, kreativitása. A tudás és későbbi tanulás iránti vágy felkeltése.

Feladatunk:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A gyermek nyitott, érdeklődő, kíváncsi. Az óvodai nevelés a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

További feladataink a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése és az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

A csoportszoba berendezése adjon teret a gyermekek számára az egy időben folyó változatos tevékenységekre. Pl.: játék, tanulás, mozgás stb.

A gyermeket az élmény, az érdeklődés és az érzelmek tanulásra ösztönzik. Hogy mikor, mit, mennyit és hogyan: ezt irányítja az óvodapedagógus, a közös élmények és a változatos tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtésével.

Programunkban felvállaljuk, hogy az óvodáskorú gyermek értelmi fejlődését eljuttatjuk az életkorának megfelelő maximális fejlettségi szintre.

Elegendő helyet biztosítunk az önálló, ill. a társas tevékenykedésre.

Az időbeli korlátokat csak a napirend rugalmas kezelése érdekében alkalmazzuk.

Az eszközök és módszerek megválasztása mindenkor alkalmazkodik a csoport összetételéhez és a gyermekek igényeihez.

A feladatok végrehajtásában a gyermek önállóságát nem sértjük, hiszen a kreatív végrehajtási folyamat fontos a cél elérésében.

Teret adunk a gyermeki kíváncsiságnak, napi- és heti rendünk a gyermekek érdeklődésétől függően változhat, a tudatos nevelőmunka feltételeinek betartása mellett.

Feladatunk az időben történő tervezés, felkészülés, az eszközök előkészítése, a naprakészség.

Differenciált fejlesztés:

A 3-7 éves gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája a MOZGÁS és a JÁTÉK. Valljuk, hogy ezeken a tevékenységeken keresztül lehet a gyermekeket a legjobban fejleszteni. Ezért igyekszünk a mozgáshoz és a játékhoz maximális lehetőséget biztosítani és erősíteni a gyermekek aktivitását. A gyermeki energiát ilyen módon – az agresszió helyett – elfogadható, célirányos tevékenység végrehajtására irányítjuk.

A gyermekek közti egyéni különbségeket, megfelelő egyéni fejlesztéssel, differenciált feladatadással korrigáljuk.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- képszerű és szemléletes gondolkodás kialakulása
- egyéni különbségek, adottságok, hajlam, rátermettség, képességek kialakulása
- figyelem koncentrációs tevékenységek biztosításával, figyelem terjedelmének és tartósságának növekedése
- a gondolkodási műveletek során a gyermek problémamegoldó képességének, gondolkodásának fejlődése
- alkotó képzeletük, kreativitásuk fejlődése a vizuális és zenei tevékenységeken keresztül, valamint az irodalmi élmények közös feldolgozása során

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Személyi feltételek

Az óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, ezért szükség esetén külső szakemberhez irányítjuk a gyermeket.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok szakmai felkészültségéről, kvalitásáról, attitűdbeli jellemzőiről a következők mondhatók el:

- gyermekszeretet és tisztelet irántuk
- szülők- és egymás tisztelete
- hivatástudat, felelősségérzet, fegyelem
- a gyermekek sokoldalú és differenciált fejlesztésére törekvés
- folyamatos önképzés, megfelelő szakmai önismeret

- példamutatás beszédben és cselekvésben
- pedagógiai optimizmus
- kreatív munkára való képesség, jó humor, gazdag képzelőerő,
- jó szervezőképesség
- tolerancia és empátia
- komplexitás, valamint érzelemgazdagság
- a játék szeretete

A felsoroltak hol erősebben, hol gyengébben vannak jelen a pedagógusok életében. Tisztában vagyunk azzal, hogy munkánk minősége a ránk bízott gyermekek neveltségi -, képességbeli szintjén mérhető le.

Munkánk minőségét pedagógiai hivatásunk során folyamatosan javítjuk, mert a család után a következő minta mi, óvodapedagógusok vagyunk. Ezért a rendszeres önvizsgálat a pedagógiai munka kiértékelésénél rendkívül fontos.

A közös szakmai fejlődés következménye, hogy a nevelőtestület pedagógiailag olyan szinten áll, hogy szakmai kérdésekben konszenzusra tud jutni, ez pedig növeli pedagógiai munkánk hatékonyságát.

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy humánus közösség legyen, melynek jellemzői:

- érdeklődnek egymás iránt és elfogadják egymást
- munkájukat a nevelésbe vetett hit irányítja
- első a közösségi érdek, de mellette biztosítva van az egyének önmegvalósítása
- pedagógiai munkánk minőségének javítását segíti a munka közös szervezése, tervezése, a döntések előkészítése, végrehajtása, értékelése.

Az óvodapedagógusok együttműködésre képesek, mert el tudják fogadni a másik személyiségét olyannak, amilyen. Emberileg és szakmailag is jó kapcsolat van közöttük, szakmai tudással, ötletadással segítik egymást. A követelményrendszert és szokásrendet közösen alakítják ki, így hasonló pedagógiai hatás éri a gyermekeket mindkét oldalról. A nevelési, és tematikus terveket közösen készítik, értékelik ki, a gyermek egyéni képességeinek figyelembe vételével. A szülők felé mindkét óvodapedagógus az óvoda álláspontját ugyanúgy közvetíti. Ha a körülmények engedik, egy tapasztaltabb óvodapedagógushoz egy fiatalabb pedagógus kerül, így lehetőség nyílik a tapasztalat átadására, illetve, a meglévő tudásanyag felfrissítésére.

Szempontra a párok kiválasztásánál, hogy közel azonos legyen az attitűdjük, személyiségükben nagy eltérés ne legyen.

A pedagógusok és dajkák szakmai kapcsolatára jellemző:

- egymás munkájának ismerete, megbecsülése, segítése
- összehangolt munka végzése a gondozás terén
- odafigyelés egymásra a gyermekek fejlesztése érdekében.

Az óvodában a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, ottléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, ezért amíg gyermek tartózkodik az óvodában, addig biztosítva van az óvodapedagógus jelenléte.

Az óvodapedagógusokon kívül a gyermekek fejlődését kéthetente egyszer gyermekorvos és védőnő felügyeli.

Beszédhibás óvodásainkkal szakképzett logopédus foglalkozik.

Szükség esetén a kerületi Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai segítik munkánkat.

5.2. Tárgyi feltételek

A Bukfenc Óvoda Pesterzsébet zöldövezetében található, nyugodt, családi környezetben. Tárgyi feltételeink lehetővé teszik Pedagógiai Programunk zavartalan megvalósítását.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései oly módon lettek kialakítva, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Intézményünk bútorai, berendezési tárgyai fából, nádból készültek, esztétikusak, biztonságosak, a gyermekek méreteihez igazodnak.

Csoportszobáink harmóniát árasztó színekkel, formákkal, természetes anyagokkal várják az óvodásokat, ahol minden játékfajta, (gyakorló-, szerep-, konstrukciós-, szabályjáték) és tevékenységi formához tartozó eszköz rendelkezésükre áll. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon, és biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Az épülethez tartozó 1270 m²-es füves udvarunkon lehetőséget biztosítunk a mozgás- és játéki igényük kielégítésére. Ezen kívül 48 m²-es, tornaszobánk ad helyet a cselekvéses-, mozgásos képességek fejlesztésének. Az óvoda egy fedett, padlófűtéses, 70 m²-es uszodával is rendelkezik, amit hetente kétszer, nyáron pedig mindennap használnak a gyermekek.

Az óvoda egyidejűleg biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

5.3. Az óvoda kapcsolatai

Szülőkkel való együttműködés, kapcsolattartás

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

Valljuk, hogy a gyermekek nevelésében elsődleges szerepe a családnak van, és az óvoda, mint intézményes nevelés, kiegészíti azt. Ezért a gyermekek nevelése akkor válik eredményessé, ha az óvoda és a család együttnevelése megvalósul. A jó együttműködés érdekében az óvodapedagógusoknak meg kell ismerniük a családot, a szülőknek pedig az óvodát.

Kapcsolat a fenntartóval, intézményekkel, egészségügyi szervekkel

Az óvoda fenntartója az Óvodától Iskoláig Alapítvány. Fontosnak tartjuk a rendszeres információáramlást, mint kapcsolattartási formát, mert nagy szerepet játszik az óvoda nevelőmunkájának társadalmi megítélésében, elismerésében, emellett a személyes kapcsolattartást is igényeljük.

Az intézmény munkáját a fenntartón kívül segíti a Pedagógiai Szakszolgálati intézmény, Pedagógiai Intézet, logopédus, gyermekorvos, védőnő, hitoktató, Gyermekjóléti Szolgálat, ÁNTSZ, Pesterzsébet Önkormányzata.

Fontosnak tartjuk az együttműködést a kerület más óvodáival, továbbképzések alkalmával, a tapasztalatcsere és az eredményes munka érdekében.

Rendszeres a kapcsolattartás az óvoda orvosával és a védőnővel (kéthetente egyszer), a gyermekek egészségének megőrzése érdekében.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében intézményünk nyitott a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolattartásra.

Alapelvünk:

Az óvodapedagógus tisztelje a szülőt, fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét, és szükség szerint tapintatosan befolyásolja az életmód helyes szokásainak alakításában.

Vannak értékes hagyományaink és bevált formáink a kölcsönös tevékenység szervezésére:

- ünnepek,
- rendezvények,
- játszódélutánok,
- nyílt nap, családlátogatás, fogadóóra, szülői értekezlet és a mindennapi kapcsolattartás.

Célunk:

- az óvoda – család kapcsolatának erősítése
- egyenrangú nevelőtársi viszony, kölcsönös bizalom kialakítása
- az óvoda nyitottságának biztosítása
- a meglévő szokások támogatása, szem előtt tartva ezeknek jelentőségét, a szülők igényeit, a gyermekek egészséges személyiségének fejlődését és az óvoda adottságait
- közös programok és tevékenységek szervezése
- szülők között végzett elégedettség mérése (mit várnak az óvodától?)

Óvodánkban Szülői közösség segíti munkánkat:

Célunk:

- a szülők érdekképviseletének ellátása
- az óvodai nevelés elveinek, módszereinek megismertetése
- megfelelő kapcsolat kialakítása a szülők, az óvodavezető, az óvodapedagógusok és a dolgozók között
- közös programok, gyermekkíséret, játszódélután szervezése.

Kapcsolat az iskolával

Célunk:

- A közeli iskolával való kapcsolat kialakítása, megőrzése és megerősítése.
- Az együttműködés alapelveinek valljuk a kölcsönös nyitottságot, érdeklődést, bizalmat és zavartalan átmenetet.

Kapcsolattartási formáink:

- kapcsolattartás az első osztályos tanítónőkkel
- az óvodapedagógusok iskolalátogatása, az átadott gyermekek képességeinek, neveltségi szintjének megismerése szempontjából
- nagycsoportosok iskolalátogatása

Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

A különböző igények szükségessé teszik, hogy az intézményes nevelésen belül is sor kerüljön különböző élményt nyújtó programok szervezésére. Ennek érdekében figyelemmel kísérjük a művelődési házak, bábszínházak, színházak, könyvtárak, múzeumok programjait.

Alkalmanként ellátogatunk a Tűzoltóságra, pékségbe, Állatkertbe, Planetáriumba, piacra egyéb, az óvodások számára érdekes helyekre.

A szülő – gyermek – pedagógus kapcsolat szorosabbá tételéhez, a gyermek erkölcsi érzelmeinek fejlesztéséhez, esztétikai fogékonyságához elengedhetetlenek tartjuk a szülő részvételét, bekapcsolódását a különböző programokba.

5.4. Az Óvodai élet megszervezése

Az óvoda csoportszerkezete

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításánál figyelembe vesszük a szülők igényeit, a gyermek személyiségét, a gyermekközösségek nemek szerinti elosztásának arányát (ez utóbbinak a társas kapcsolatok alakulásában van szerepe), és azt, hogy melyik szerkezeti keretet érezzük legalkalmasabbnak az eredményes nevelőmunkához.

Lehetőség szerint olyan életkorú csoportokat szervezünk, ahol a különböző fejlődési ütemű gyermekeknek egyaránt kedvező fejlődési környezetet tudunk nyújtani.

Ezeknek a lehetőségeknek persze korlátai vannak, mert óvodánk 2 csoporttal működik, ezért nem tudjuk a gyermekek elhelyezését homogén csoportokban megoldani, így óvodásaink heterogén csoportokban élnek mindennapjaikat.

A heterogén csoportok előnyei:

- megszűnik a korcsoport-ismétlés miatti csoport csere
- a kicsik beilleszkedése zökkenő mentes
- a testvérek, barátok, ismerősök egy csoportba kerülhetnek
- eredményesebb a szocializációs tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése

Az óvodai élet megszervezése:

Az óvodai életet céltudatosan alakítjuk ki. Napirenddel biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődését úgy, hogy az egyes tevékenységeket megfelelő időkeretbe helyezzük. Érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára a rendszeresen visszatérő ismétlések.

A napirendet úgy állítottuk össze, hogy mindkét óvodai csoport rugalmas keretek között, ennek megfelelően tevékenykedhessen, figyelembe vettük helyi szokásainkat (pl. lovaglás, úszás stb.) igényeiket, a tevékenységek közötti belső arányokat. Úgy gondoljuk, hogy a napirend és a heti rend jellemzői a folyamatosság és rugalmasság, ezért a gyermekcsoport pedagógusainak feladata ennek kialakítása: az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nem csak a komplex foglalkozások helyét, de az időkereteket is megváltoztathatják.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését egyrészt a csoportnapló, másrészt a gyermekekről készített fejlődési napló, a Gyermektükör tartalmazza.

Napirend

Tevékenység	3 – 4 évesek		4 – 5 évesek		5 – 7 évesek	
	Foglalkozás időszakában	Nyáron	Foglalkozás időszakában	Nyáron	Foglalkozás időszakában	Nyáron
Játék, egyéb szabadon választott és tervezett tevékenység	Kb. 7,5 óra	Kb. 8 óra	Kb. 8 óra	Kb. 8,5 óra	Kb. 9,5 óra	Kb.9,5 óra
Mozgásos tevékenység	20'	-	30'	-	45'	-
Étkezés	1,15'	1,15'	1 óra	1 óra	1 óra	1 óra
Öltözködés	50'	50'	45'	45'	40'	40'
Pihenés	2 óra	2 óra	1,45'	1,45'	1 óra	1 óra

A nyitva tartásból adódó többlet időt a játékokra fordítjuk.

A napirend megtervezésénél figyelembe vesszük:

- a gyermekek életkorát,
- a csoport fejlettségi szintjét,
- a közösen átélt élményeiket,
- ünnepeinket, hagyományainkat, programjainkat.

Heti rend

A heti rend a szokásrendszer segítségével lehetőséget teremt az óvodások életének megszervezéséhez. Folyamatosságot, rendszerességet, és rugalmasságot biztosítunk vele. Ügyelünk arra, hogy elegendő idő jusson a játékokra, játékos tevékenységre, egymás meghallgatására.

A heti rend általános tartama és maximális időkeretei:

Hétfőtől – péntekig minden nap:

- verselés – mesélés
- mozgás, vagy játékos vízi testnevelés, vagy lovaglás

1 héten 2 alkalommal: a külső világ tevékeny megismerése:

- matematika
- környezetismeret

1 héten 2 alkalommal: művészeti tevékenység:

- ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

6. Az óvodai élet, tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai:

6.1. Játék

Mi a játék?

A játék a legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, illetve tevékenységi forma.

A játék külső céltól függetlenül magáért a tevékenységéért van, amelyet öröm kísér.

A játék, a gyermek olyan sajátos tevékenysége, ami szabad akaratára épül, benne és általa érvényesül legtípusosabban és legsokoldalúbban az önkifejezése.

A játék sajátosságai

- A játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége.
- A játék örömforrás, sajátosan céltudatos tevékenység
- A játék velejárója az utánzás.

A játék célja:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Programunk épít a 3 – 7 éves gyermekek lételemére, a játék szükségletére.

A játék feltételeit az egész nap folyamán biztosítjuk: otthonos légkör, hely, idő, eszköz.

Feltétele az óvodapedagógus játék irányító tevékenysége és modellszerepe, illetve a gyermekcsoport élmény – tapasztalat – ismeretszerzési folyamata.

Feladatunk:

A játékhoz megteremtjük a feltételeket. Derűs, vidám légkört, időt, helyet, eszközt és folyamatos élményt biztosítunk:

- a szabad játékhoz
- a szabad mozgáshoz
- az egymás mellett és együtt történő szabad tevékenységhez.

Teret adunk az otthonról hozott élmények és családminták eljátszására és kihasználjuk ezek nevelő hatását.

A játékeszközök esztétikusak, higiénikusak, könnyen kezelhetők, jó minőségűek, természetes anyagból készültek, variálhatók.

Állandó szokásokat, hagyományokat alakítunk ki.

Segítjük a társas kapcsolatok és baráti kapcsolatok alakulását.

A játéktevékenység tudatos tervezése, szervezése alapja nevelő munkánknak.

A játék objektív feltételei:

A megfelelő légkör

A felszabadult játékhoz derűs légkörre van szükség. Ennek pedig egyik fontos feltétele az óvodapedagógus védő szeretete, segítő és megértő gondoskodása, akihez bizalommal fordulhat minden gyermek. Az óvoda általános követelményrendszere biztosítja a kulturált viselkedés és magatartásformák játékban is érvényesülő normáit, mert mindenki számára biztosított a játék lehetősége. A derűs légkörben mindenki érzi a társak szeretetét.

A derűs légkör fontos feltétele:

- az óvodapedagógus magatartása,
- a megfelelő viselkedésformák, a kulturált magatartás normáinak biztosítása, a gyermekek egymáshoz való szeretetteljes viszonya,
- a játék lehetőségének tényleges biztosítása, s ezen belül a játékot zavaró egyéb körülmények kiiktatása.

Az óvodapedagógus a nyugodt légkör meghatározó letéteményese. A közös játék a legvonzóbb óvodapedagógusi magatartás a gyermek szemében.

A derűs légkör erősítését, vagy gyengítését a gyermekek magatartása, a csoport szokásrendje, neveltségi szintje is nagyban meghatározza. A nyugodt légkörhöz hozzátartozik a csoport életének szervezettsége és a viselkedési normák következetes betartása.

A megfelelő hely

A játékhoz helyre van szükség. Az óvodai játék színtere, helye a csoportszoba és az óvoda udvara. Mindkét helyszín sajátos játék körülményeket teremt a gyermek számára. E sajátosságokhoz igazodóan kell megteremteni, illetve folyamatosan biztosítani azokat a feltételeket, amelyek mellett a gyermekek nyugodtan játszhatnak.

A játékfejlődés különböző szakaszaiban eltérő módon kell a helyről gondoskodnunk. A gyakorlójáték dominanciájának idején nagyobb mozgástérre van szükség, s a fokozott manipulációs igény miatt az eszközök rakosgatásához is kényelmes helyet kell biztosítani. Az egyes játszóhelyek többnyire állandóak. Ahogyan azonban megjelenik, illetve bővül a szerepjáték témáinak köre, úgy csökken a mozgásos és rakosgató játék céljára addig biztosított helyszükséglet.

A hely biztosításában minden esetben igazodnunk kell a gyermekek napi játékigényéhez. Óvodánkban állandó játszóhelyek, játszósarkok vannak. Vannak időszakok viszont, amikor megnövekszik a gyermekek érdeklődése egy-egy tevékenység iránt, és a hely bővítésére van szükség. Ilyenkor nyugodtan lehet az asztalok, a könnyen mozdítható bútordarabok elfordításával, nagy játszóteret biztosítani. Fontos, hogy a gyermekeket hozzászoktassuk ahhoz, hogy önállóan alakítsák ki maguknak a játékhoz szükséges helyet, és a játék befejezése után a bútorokat, játékokat pakolják el.

Játékidő

A játék, térben és időben valósul meg, ezért a játékhoz időre is szükség van. A játékra fordított idő meghatározásában, az óvodában előforduló összes játékra gondolnunk kell a szerepjátéktól a szabályjátékokig. A különféle játékokra fordított idő biztosítása egyben garanciája is a játékok érvényesülésének.

A játékokra fordított időn belül elsőbbséget kell biztosítani a gyermekek önálló, szabad kezdeményezésén alapuló játéknak.

Minden korosztálynak megvannak a rá legjobban jellemző játékfajtai. Ezek „kijátszásához” időre van szükség, amit azért nem szabad megrövidíteni, mert ebben az esetben a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődése sérülhet.

Biztosítanunk kell a folyamatos játékhoz szükséges időt.

Játékeszközök

Mindazokat a tárgyakat, anyagokat, játékszereket, amelyeket a gyermek játékába bevon, játékeszközöknek nevezünk. A játékszer részben motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyerek elképzeléseit, segíti elgondolásainak megvalósítását, részben tárgya magának a játéknak. Fontos, hogy a játékszerek segítsék az elmélyült játék kialakulását és a motiváló, fejlesztő hatást kiváltsák. A játékszerek legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek. Minél több legyen a természetes anyagból készült játék. Jó minőségű, sokféleképpen, egymással variálva illeszkedhessenek a játék témájához. Legyenek különböző méretűek, súlyúak, kidolgozásuk ne legyen aprólékos.

A 3-4 éves gyerekek érzelmiileg erősen kötődnek a játékszerekhez, nehezen válnak meg tőlük. Ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy egy-egy játékeszközből több legyen a csoportban. A nagyobb gyermekek számára tovább bővítjük a választékot, kiegészítjük olyan eszközökkel, tárgyakkal, amelyek még tartalmasabbá tehetik játékukat.

Tapasztalatszerzés irányítása, az élmények szerepe, differenciálás

A játék témája, tartalma nagyrészt a gyermekek valóságról szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ. Ezért fontos, hogy a gyerekek minél jobban megismerjék

környezetüket. Törekedjünk arra, hogy a tapasztalat- és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljék. Ezt segíti, hogy óvodánkban a sétákra, a kirándulásokra, különböző látogatásokra lehetőség van.

Számolni kell azzal, hogy az egész csoportnak nyújtott közös tapasztalatok hatása eltérő formában jelenhet meg az egyes gyermekek játékában. Figyelembe kell venni, hogy egy-egy gyerek egyéni élménye is lehet a közös játék kiindulópontja. Igyekszünk megismerni a gyermekek óvodán kívüli tapasztalataival. A játékban gyakran megjelennek az óvodán és a családon kívüli szerzett élmények, események is. Azzal is számolni kell, hogy a játékban a gyermekek negatív tapasztalatai és érzelmei is megjelennek. Az óvodapedagógus jelenléte nyújtson biztosságot az agresszív vagy a szorongó gyermekeknek.

Játékfajták, tevékenység megszervezése

Gyakorló vagy funkciójáték

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismétlése során szerzett örömök miatt a gyermekek nehezen hagyják abba. E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival a tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyermekek.

Építő játék

A gyermekek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból, elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése.

A gyermekeknél megjelenik e játékfajta keretében is az eredményességre törekvés. Az építőjáték során készült modelleket a gyermekek gyakran használják egyéb játékaikban: mozgásos, dramatikus, utánzásos játékokban.

Barkácsolás

A barkácsolás a konstrukciós játék egyik formája, annak minden sajátosságával együtt. A játékeszköz barkácsolása a gyermek örömteli tevékenysége. Az óvodások szeretnek fűzni, faragni, szögelni, drótot hajlítani, karton dobozokból alkotni kezdetben a tevékenységért magáért, később a műért, végül valamilyen szükséglet igényének kielégítésére (pl. ajándékkészítés).

Az elkészült eszközökkel való együttjátszás öröme erősíti az összetartozást, az együttes élményt.

Szerepjáték

A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számukra lényeges mozzanatokot. E játék segíti leginkább az emberek közötti társas kapcsolatok fejlődését, az alá- fölérendelt szerep elfogadását.

Dramatikus játék

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják. A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. Ez elsősorban a pedagógusok kezdeményezéseire történik. A gyermekek spontán vesznek részt benne.

Bábozás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, melynek segítségével felelevenítheti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai és szociális élményeit.

Fajtái:

- az óvodapedagógus játéka
- a gyermek bábjátéka, amihez megfelelő méretű bábokat biztosítunk
- a gyermek bábkészítése, majd önálló játéka az elkészült eszközökkel

A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, a bábok mögé bújva lehetőség nyílik az önmegvalósításra és a gátlásos gyermekek is bátrabban szólalnak így meg, ami a kommunikáció fejlődését is segíti. A közös bábozás, alakítja a gyermek alkalmazkodó képességét, társas kapcsolatait, fejlődik játék közben emlékezete, fantáziája, mozgása, ritmusérzéke, alakul testsémája is.

Mozgásos játék

Domináns eleme az aktív mozgás. A mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját, és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják.

E játékban a gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel, változó helyzetekből adódó lehetőségek kihasználásával vesznek részt. A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

Szellemi játékok

A szellemi játékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játékszituáció a rögzített, hanem a feladat és a szabály.

A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása morális magatartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermekekben az önértékelés mozzanata.

Szabályjáték

Az óvodáskorúak játékanak csúcsát a szabályjáték jelenti. A játék legjellemzőbb tulajdonsága a szabály dominanciája. A szabály annyira meghatározó eleme a játéknak, hogy önkényes megváltoztatása a játék megszűnéséhez vezethet. Pedagógiai funkciója, hogy növeli az akaraterőt, önfegyelmet, csapatjátékban a társas kapcsolatok megerősítését, ezzel megkönnyíti a szocializációt.

A szabályjáték tartalmi szempontból lehet értelmi képességet fejlesztő, vagy mozgásfejlesztő. A játékkezdeményező személye szerint óvodapedagógus, illetve gyermek által kezdeményezett.

Népi játékok

A népi játékok tartalma, formája rendkívül sokrétű. Sajátos játékanyaga visszatükrözi az adott nép termelés- és életmódját, gondolat- és érzésvilágát. Fő típusai: énekes-táncos játékok, mondókás játékok, dramatizáló játékok, társasjátékok, vetélkedőjátékok stb.

A népi játékok az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban is jelen vannak.

A játékfajták a gyermekek játéktevékenységeiben ilyen élesen nem különülnek el.

Játékszabályok alakulása életkoronként:

A **3-4 évesek** általában már képesek a szabályok betartására, ha az nem túl bonyolult szabály és egyben szereptartalmat is kap.

A **4-5 éveseknél** már megfigyelhető a szabálykövető viselkedés. A szabálynak már nem kell minden esetben a szerep tartalmába beolvadnia.

Az **5-7 évesek** játékában a kész szabályokkal rendelkező játékok jelentős helyet töltenek be.

A gyermek iskolaérettségének egyik mutatója, hogy a játékban a szabályhoz, mint pusztán feltételes adottsághoz képes már viszonyulni.

Az óvodapedagógus differenciált játék irányítása

Az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy:

- van, amikor hagyni kell a gyermeket problémái megoldásában,
- van, amikor segíteni kell,
- van, amikor együttes játékunk jelenti a legnagyobb örömet,
- van, amikor közbe kell avatkoznunk.

Mindezen állítások ellenkezője is igaz:

- van, amikor nem lehet csak szemlélni a játékot, a gyermekek számára megoldhatatlan helyzeteket,
- van, amikor nem szabad mindjárt segítségükre sietni, mert éppen a játék keretében szokhatják meg a különböző problematikus helyzetek megoldását,
- van, amikor nincs ránk szükség,
- van, amikor helyettünk társaikkal vagy egyedül akarnak játszani,
- van, amikor a gyermekek önállóan is képesek megvédeni igazukat.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek játéka létforma, fejlődésének alapja. A játék a gyermek leggyakoribb tevékenysége, tehát fejlesztésének legfőbb eszköze.

Az óvodás korosztály szociális és értelmi funkcióinak együttes fejlődését segíti elő:

- a mozgás fejlesztése
- a testséma fejlesztés, amely a cselekvéses reprezentáció intenzív fejlődését eredményezi
- a percepció fejlesztése, mely az észlelési területek fejlődését eredményezi
- a verbális fejlesztés, mely az értelmi fejlesztés körén belül a szimbolikus reprezentáció fejlődését eredményezheti.

6.2. Munka jellegű tevékenységek

Célja:

Olyan gyermekek nevelése, akik képesek az önálló munkavégzésre, az egyénre szabott megbízások és feladatok felelősségteljes, pontos végrehajtására.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel. A munka a személyiségfejlesztésnek egyik lehetősége, a tapasztalatszerzésnek az a formája, amely az örömmel végzett tevékenységek hatására pozitív attitűdökkel épül be a személyiségbe, és ez által válik szükségletté.

Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információkhoz jutnak. Nemcsak megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát, hanem használatuk közben bemozognak az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetüket, így megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között, mozgásos, vizuális, tapintásos információkat szereznek a világról.

A munkavégzés egyre önállóbbá válik, formáiban és tartalmában fokozatosan változik, a gyermektől egyre magasabb fokú együttműködést követel, így az irányító-szervező funkciót egyre inkább átveszi a tevékenységre épülő szóbeli közlés.

Mindeközben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolatai.

Alapvető feltételek:

Mindvégig egyértelműen támaszkodnunk kell a munka játékkal megegyező sajátosságaira (már a játék során is szükség van bizonyos munkákra), majd a fejlődés során folyamatosan erősítjük és fejlesztjük a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait.

Olyan eszközöket biztosítunk, melyekkel a gyermekek akadályoztatás nélkül, balesetmentesen tevékenykedhetnek. Rászoktatjuk a gyermekeket arra, hogy a használt eszközöket tartsák rendben.

Megfelelő átrendezéssel megteremtjük azt a helyet, ahol az adott feladat kényelmesen, önmagukat és másokat nem akadályozva elvégezhető.

Nyugodt, kiegyensúlyozott légkört biztosítunk. Fontos, hogy a gyermek érezze, hogy munkájára szükség van, ezért sem az óvodapedagógusok, sem a dajkák nem végzik el a gyermek helyett az adott, általuk elvégezhető feladatot, s nem is fejezik be a már elkezdett tevékenységet.

Módot adunk az önálló munkavégzésre, hogy a gyerekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk hasznosságát. Lehetőséget adunk az együttes munkavégzésre is, mert a visszahúzódó gyermekek szívesebben vesznek részt a közös munkában, ezzel a baráti kapcsolatok alakulását is elősegítjük.

Mi, felnőttek tudatosan arra törekszünk, hogy a gyermekek a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően, örömmel, szívesen végezzék. Felhívjuk figyelmüket a munka fontosságára, a közösen végzett munka előnyeire. A szülőket is igyekszünk meggyőzni arról, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját.

Megteremtjük a gyermekek számára a munkalehetőségeket, életkorukat és erejüket figyelembe véve.

Tevékenység megszervezése:

Minden munkafajta bevezetése hosszú átmenettel valósítható meg, sok-sok gyakorlással!

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, majd fokról fokra növeljük.

Eleinte – a gyermekek fejlettségétől függően – a tevékenység feletti öröm domináljon, majd az ismeretek pontosabbá válásával, a készségek fejlődése során lassan alakítunk ki követelményeket, melyeket mindvégig differenciáltan kezelünk a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

Önkiszolgálás:

A legfontosabb és legkiemelkedőbb munkafajta, melynek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy jelentősége van. Minden teendőt a legkorábban próbáljanak önállóan végezni (testápolás, öltözködés, környezetük rendben tartása). A gyermekek koruktól függetlenül akkor végezhetik az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, amikor képesek rá, vagy kedvük van.

Naposi munka:

A naposság nélkülözhetetlen a csoport életrendjében, amely feladattudatot feltételez, figyelem-összpontosítást igényel. A naposi munka gyakorlására az ebéd körüli teendők teremtik meg a lehetőséget.

A legfontosabb szempont, amelyet figyelembe veszünk az egész óvodai nevelés folyamán, így az önkiszolgálás és a naposi munka területén is, a fokozatosság elve. A kiscsoportosainkat reggel, délben, és uzsonnakor is terített asztal várja, ahonnan szép lassan eljutunk, az önálló terítéshez. A nagyobbak már nem csupán önmagukért, hanem a társaikért is dolgoznak.

Ügyelünk arra, hogy minden gyermekre sor kerüljön, de nem erőltetjük, aki nem meri, vagy akarja vállalni a feladatot. Együttműködünk a gyermekekkel a naposi munka folyamatának ellátásában, megbeszéljük velük, hogy ki miért felelős, s gondoskodunk arról, hogy szívesen és eredményesen el tudják végezni feladataikat.

Testápolás:

Mivel óvodánk arculatának meghatározó eleme az egészséges életmódra nevelés, ezért fokozott hangsúlyt fektetünk a testápolással kapcsolatos napi teendőkre. Fontos, hogy a gyermekek igényévé válják az étkezések előtti, illetve a szükség szerinti testápolás. Fontos az óvónői példamutatás, figyelemfelhívás.

Étkezés:

A reggeli és délutáni étkezés folyamatosan zajlik mindkét csoportunkban.

Ezek során a gyermekek az önkiszolgáló munka végzését gyakorolhatják az előre odakészített eszközök segítségével. Fontos az óvodapedagógusok és dajkák munkájának összhangja, hiszen ezt a tevékenységet a gyermekek gyakran végzik a dadus nénik felügyelete mellett. Apróbb megbízásokat már kiscsoporttól végezhetnek kedvük szerint, (segítség az asztal leszedésében). Délben a naposi munka megjelenik – korcsoporttól függően –, ahol a gyermekek munkája már pontos ismereteket, fejlettebb készséget igényel, konkrét célja van, eredménye lemérhető.

Öltözködés:

Az óvodánkba járó gyermekeknek külön szekrénye van, amelybe érkezéskor a szülők segítségével helyezik be ruhájukat. Polcrendszer biztosítja azt, hogy minden ruha a helyére kerüljön, ami a gyermekeket a rend szeretetére, és saját ruhájuk rendben tartására szoktatja. Rendszeres dicsérettel ösztönözzük az óvodásainkat arra, hogy próbálkozzanak az önálló öltözködéssel, de jelezzék segítségkérésüket is. Merjenek bátran szólni a ruházat, illetve a cipő fel – levetésénél. A nagyobb gyerekek segítsenek a kisebbeknek. A gyerekek ügyeljenek a maguk körüli rendre, s hogy ruhájuk a megfelelő, jelükkel ellátott szekrénybe kerüljön.

Környezet rendjének megőrzése:

A csoportszobát, az udvart, tornatermet, uszodát mind-mind rendben kell tartani. Példaadással, a pozitívumokat kiemelve ösztönözzük őket a játékok elrakására, azok megóvására és rendben tartására.

Alkalomszerű munkák:

Vannak olyan munkafeladatok az óvodai élet során, amelyeket alkalomszerűen illetve együttesen végeznek, s olyanok, amelyeket egyes gyermekek teljesítenek. Ilyen alkalomszerű munkák a környezet rendjének biztosítása, segítség a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízások. A kisebbek kedvét, vágyát felkeltjük egyszerűbb feladatokkal, amelyeket velünk együtt végezhetnek. Erejükhez mértén vesznek részt ezekben a tevékenységekben (pl.: az eszközöket segítenek egyik helyről a másikra vinni, az udvari játékokat játék után a helyére vinni, a leesett tárgyakat kérésre összeszedik, illetve kéri a nagyobbak, valamint a felnőttek segítségével). A nagyobbak már tudatosan vállalják a feladatokat. Egyszerűbb javításokat végeznek a játékokon. Ünnepek előtt együtt díszítik az óvodapedagógusokkal a csoportot, a folyosót. Üzeneteket adnak át, kérésre a másik csoportba eszközöket visznek, illetve hoznak.

Növény és állatgondozás, kerti munka:

Mindkét csoportban cserepes növények, és akvárium teszik hangulatosabbá, otthonosabbá a környezetet. A virágok öntözése, a halak etetése, bizonyos munkalehetőségeket rejt magában. Tudatosítjuk a gyermekekben annak jelentőségét, hogy a kisállatok létezése az emberi odafigyeléstől, gondoskodástól függ.

Óvodánk hatalmas kertje számtalan munkalehetőséget kínál minden évszakban. A nyári locsolástól az őszi udvar gereblyézésen keresztül, a téli hólapátolástól a tavaszi palántázásig kitűnő elfoglaltságokat találunk számukra.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

- Elegendő munkalehetőséget és eszközt biztosítunk a gyermekek számára.
- Megteremtjük a megfelelő helyet, ahol a gyermekek kényelmesen és akadályoztatás nélkül tevékenykedhetnek.
- Megismertetjük a gyermekeket a munkaeszközökkel, azok funkciójával.
- Megtanítjuk őket a konkrét feladat elvégzésére.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be.

- Felhívjuk figyelmüket az esetleges veszéllyel járó feladatokra.
- Figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, arra törekszünk, hogy egyénre szabott feladatokat kapjanak, ne legyen kudarcélményük.
- Mindig értékeljük a gyermekek munkáját! Eleinte a tevékenység feletti közös öröm domináljon, majd a készségek fejlődése során lassan alakítunk ki követelményeket, melyeket mindvégig differenciáltan kezelünk, a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve.
- Nyugodt, békés légkört biztosítunk, ahol a gyermekek bizalommal, bármikor segítséget kérhetnek. Ezért is ideális a kis létszámú óvodai csoport.

Differenciált fejlesztés:

A mozgékony, nehezen koncentráló gyermekeknek több megbízatást adunk, így érdeklődőbbé, aktívabbá válnak. A passzívabbakat is bevonjuk, hogy sikerélményhez juttassuk őket.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

Munkavégzés során, a tudatos nevelői hatásokra építve fejlődik a gyermek kötelességérzete, felelősségtudata, képes lesz különbséget tenni munka és játék között, belső fegyelmre készítet, de közben tapasztalatokat, ismereteket szerez.

A kívánt végeredmény az, hogy a gyermek a különböző munkafeladatokat ne a felnőtt követelésére végezze, motivációja ne az elismerés, értékelés várása, a „megfelelni akarás” legyen, hanem mintegy természetes, észrevétlen módon reagáljon a külső szükségletekre.

Becsülje meg a munka eredményét, tanulja meg használni a munkaeszközöket. A társas kapcsolataik megerősödnek, értékeli saját és társa munkáját egyaránt.

6.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Szándékunk, hogy óvodásainkba átörökítsük az emberi értékeket, s ezzel kiegyensúlyozott, nyílt, vidám, tanulni szerető, önállóan gondolkodó, cselekvő emberekké váljanak.

Feladatunk:

A gyermek életkori fejlődését, egyéni tempóját figyelembe véve a természeti és társadalmi környezetből szerzett tapasztalatokból kiindulva élményekkel és ismeretekkel gazdagítsuk.

A tanulás alapja játékos cselekedtetések sorozata, illetve azok a tevékenységek, melyeket a gyermekek tapasztalnak. A tanulás a játékban spontán vagy szervezett formában integrálódik. A gyermek a játékban aktívvá és produktívvá válik.

A tevékenységekben összegződött gyakorlati cselekvések előkészítik a gondolkodás megfelelő kialakulását.

Óvodánkban a tanulás szervezeti kerete a játék, mely magába foglalja, a:

- tapasztalatok gyűjtését
- pszichomotoros képességek fejlesztését
- a tanulás technikáinak elsajátítását
- a gondolkodás, képzelet használatát.

Programunk a tanulás folyamatát kötött és kötetlen formában valósítja meg.

Mindkettőre vonatkozik a tervszerűség és a céltudatosság.

A kötetlenség a gyermek számára döntési lehetőség, eldöntheti azt, hogy részt kíván-e venni a közös tevékenységekben, vagy sem.

Kötött formában zajlik a gyermekek számára a testi nevelés (játékos vízi torna, lovaglás, mozgás) és a helyszíni foglalkozások, melyeket a minél aktívabb megismerés és tapasztalatszerzés végett szervezünk. (kirándulások, intézménylátogatások)

Az óvodai tanulási tevékenység speciális más intézményes tanuláshoz képest, melynek jellemzői:

- A tanulás játékos, a gyermek játékába észrevétlenül épül be.
- Jellege kötetlen (a testi nevelésen kívül) nagy odafigyelést kíván a pedagógusoktól, hiszen a tevékenység sikere rajtuk múlik. Motiválva, érdekes eszközökkel hívjuk fel a gyermekek figyelmét, próbáljuk felkelteni érdeklődésüket a témák iránt. Célunk, hogy kötetlensége ellenére minél többen vegyenek részt a kezdeményezéseken.
- Az eszközök kiválasztásánál fontos szempont, hogy igazodjon a témához, figyelemfelkeltő legyen, esztétikai élményt nyújtson, gyermek közeli tulajdonságokkal bírjon. Az eszközöket úgy készítjük és helyezzük el, hogy bármikor használhassák a gyermekek játékban, vagy egyéb tevékenységek közben is.
- Komplex foglalkozásokat tervezünk, hiszen így képesek lesznek, egységként értelmezni a tartalmat.
- Gyakran tervezünk helyszíni foglalkozásokat, hiszen úgy könnyebben sajátítják el az adott témát, ha számukra kézzel fogható, egy időben látható és hallható dolog tárul eléjük.
- Úgy tervezzük a tevékenységeket, hogy minden gyermek részt tudjon venni (elegendő eszköz, tér), ne legyen holtidő.
- A tapasztalatszerzésre az óvodai élet egész folyamán lehetőséget biztosítunk, alapozva a gyermekek érdeklődésére. Minden alkalmat megragadunk az információ átadására és szereztetésére, legyen az kötetlen kezdeményezés vagy egész napos kirándulás.
- A csoportszobákban töltött délutánok során is biztosítjuk a gyermekek érdeklődésének, tapasztalatvágyának kielégítését.

6.4. Művészeti tevékenységek

6.4.1. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, a zene megszerettetése, a zenei anyanyelv kialakítása, és a néphagyományok (népdalok, néptánc, népi játékok) megismertetése.

A zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

A gyermek már 3 éves kora előtt is érzékeny a zenére, reagál rá. Ritmusérzéke, hallása a rendszeres játék hatására spontán fejlődik, éneklési készsége kialakul.

Az óvodában biztosítani kell első, meghatározó zenei élményeit.

A Bukfenc Program zenei nevelése, Kodály Zoltán és általa Forrai Katalin irányelveit követi. Kodály szerint: „Amit itt tanul a gyermek, soha nem tudja elfelejteni: vérévé válik. Az egész ország közízlésére kihat.”

Feladatunk:

Az ízlésformálásban fontos az óvodapedagógus szerepe, mert a gyermeknek még nincs kialakult értékrendszere, ezért arra törekszünk, hogy óvodapedagógusaink mindenben a legjobbat, legértékesebbet nyújtsák számukra. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitásának alakításában.

Gyermekeink személyiségének komplexitása alapján a tevékenységi területek is komplexen fejleszthetők.

A gyermek tevékenysége közben:

- improvizál
- ismert dallamokat dúdol

- dalos játékokat játszik (páros, kör, táncos ...), eközben szerepeket él meg, ad át, oszt és cserél, magatartásformákat gyakorol és tanul meg
- ismerkedik a környező világ hangjaival és zajaival
- szocializációját növeli a csoporttagokkal együtt átélt élmény a játék során
- a mozgásformák szépsége megragadja, szívesen ismétli azokat
- megismeri néphagyományaink dalait – zenei anyanyelvünk alapjait
- zenei élményei segítik az aktuális események érzelmi átélését
- szívesen használ hangszereket, ritmusképző eszközöket
- játékaiban utánozza a felnőtt ének-zenei produkcióit.

Ezen tevékenységformákra alapozunk, amikor a gyermekek ének-zenei készségeit tudatosan, a fokozatosság elveit követve kötetlen formában fejlesztjük.

A zenei nevelés sok irányban hat, de csak akkor igazán eredményes, ha a gyermeknek örömteli élményévé válik az éneklés, az énekes játék.

A mondókák a legelső költői műfaj, amellyel a gyermek találkozik. Alapul szolgál az anyanyelvi neveléshez is (szókincsbővítés, tájszavak, rímek, ritmusok, beszédlejtés formálása, hangsúly, ...).

A gyermek mozgáskoordinációját is javítja – a funkcióhoz meghatározott mozdulat tartozik. Zenei nevelésünk alapja az énekes játék (népi gyermekdal), melynek szabályai vannak, ezáltal magatartásformálásra is rendkívül alkalmas. Témái a természeti és társadalmi környezetből egyaránt választhatók, zenei sajátosságaik révén (hangkészlet, lejtés, ismétlődő motívumok, ritmus ...) a gyermekek komplex zenei képességfejlesztésére alkalmasak.

A zenehallgatás alapját óvodánkban a népdalkincs adja. Hangszeres játékaikkal, énekszóval alapozzuk meg gyermekeink zenei ízlését. Technikai felszereltségünk révén „gépi zenehallgatásra” is módunk nyílik. A gyermekek mozgáskészségét a tánc segítségével is fejlesztjük, hiszen alkotó fantáziájukat itt másképpen is kibontakoztathatják. Zenei képességek fejlesztésénél figyelembe vesszük:

- a gyermekek életkorát, a csoport összetételét, zenei képességeik egyéni fejlettségi szintjét
- a fokozatosság elvét
- a gyermekek az éneklésből – mozgásból közvetlen tapasztalással, aktív cselekvéssel szűrjék le a fogalmakat
- azt a szintet, ahová gyermekeinket eljuttatni szeretnénk.

Ezek figyelembevételével körültekintően választjuk ki a kezdeményezések anyagát (dalanyag, zenei feladat, zenehallgatási anyag).

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- oldott, derűs, nyugodt légkörben, szívesen éneklő, önkifejezésben megerősített gyermeki személyiség
- együttműködésre, társas alkalmazkodásra képes gyermek
- egyéni képességeik figyelembevételével az ének-zenei készségek minél magasabb szintre juttatása
- olyan gyermek fejlesztése, aki igényli az önálló feladatok megoldásának örömét, a kiemelt szereplést, de jól viseli az egyéni értékelést, bírálatot is.

6.4.2 Verselés, mesélés

Célja:

Fontosnak tartjuk a mindennapos irodalmi nevelés megvalósítását. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket nyújtanak.

Tartalma:

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Igen közel áll a gyermeki világképhez.

A mesék segítik a gyermeket az emberi szándékok felismerésének tanulásában (szocializáció), és az erkölcsi mondanivalójuk megértésében.

Kiváló eszköze a magatartásformálásnak, mert indirekt módon jut el a norma a gyermek értelméhez, lelkéhez. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotban eleven, belső. képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

Minden alkalmat megragadunk beszélgetés kezdeményezésére, hogy a gyermekek beszédkedvét felkeltsük, szívesen kommunikáljanak. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Saját kérdéskultúránkkal ösztönözzük őket a sokoldalú megismerés lehetőségeire.

Az alkalmasszerű beszélgetésekkor példaként járunk el a gyermekek előtt. Helyes, tiszta, artikulált, érthető, változatos beszédünkkel nevelünk.

A gyermek kérdéseit minden alkalommal, a teljesség igényével elégtételt adunk.

Bővítjük a gyermekek szókincsét szómagyarázatokkal, tárgyak, dolgok megismertetésével, mesék, versek nyelvezetével.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszéd-sajátosságait, majd folyamatos megfigyelésekkel fejlesztjük az egyes gyermekeket, illetve a csoportot. Követjük az egyéni fejlődés ütemének különbségeit.

A gyermekről szerzett óvodai tapasztalatokat, az itt folyó anyanyelvi nevelési célokat ismertetjük a szülőkkel. Szorgalmazzuk az otthoni beszélgetéseknek, beszélgetésekkel kísért tevékenységeknek gyakoriságát.

Alkalmazunk eszköz nélküli mesélést is, hiszen fejleszti a gyermekek fantáziáját, beleélőképességét, inspirálja a kreatív vizuális megjelenítést, lehetőséget nyújt a személyes kontaktus kialakítására.

Fejlesztési lehetőségeink:

Gonddozás:

- hangerő, hangszín változásai
- párbeszéd alakítása, utasítások megértésének, követésének megfigyelése
- érzelmi kapcsolat kialakítása egyéni beszélgetéssel

Közösségi nevelés:

- kapcsolatteremtési vágyukat kihasználva jó beszélgetéskör kialakítása
- az odafordulás udvarias formáinak kialakítása
- dicsérettel, bátorítással a gyermek önbizalmának növelése, ezáltal elfogadtatása

- beszélgetés, beszédkedv, majd beszédfigyelem kialakítása

Játék:

- különböző beszédhelyzetekhez illő beszédmodok fejlesztése (metakommunikáció)
- az összehangolt, közös cselekvés verbálissá tétele
- ösztönzés a beszédkapcsolaton alapuló közös tevékenységre

Tanulás:

- a gyermektől távolabb álló fogalmak, szófordulatok elsajátítására lehetőség
- szókincsbővítés, kifejezőkészség fejlesztése
- egyéni megnyilvánulás erősítése
- hangképzés, tiszta ejtés, hangsúly, hangerő fejlesztése (zenei nevelés)
- a beszéd cselekvést szabályozó szerepe (testi nevelés)

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

Figyelünk arra, hogy az óvodai élet minden területén tudatosan végezzük az anyanyelvi nevelést, erre a mindennapos verselés, mesélés remek lehetőséget ad.

Az iskola megkezdése előtt így a gyermekek eljuthatnak nyelvi - kommunikációs képességeik azon szintjére, amely lehetővé teszi kapcsolatok létesítését, fenntartását, a verbális együttműködést.

6.4.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célja:

A gyermekek fantáziájának gazdagításával, folyamatos élmények szerzésével a tér, forma, színhasználat, a képi gondolkodás, az önkifejezés és önbizalom fejlődésének elősegítése. Szép iránti nyitottságuk, esztétikai érzékük folyamatos fejlesztése. A külső környezet esztétikai szempontból való megismertetése.

Feladatunk:

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. A személyiségfejlesztést elsősorban a gyermekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek útján kívánjuk megvalósítani, ennek hatása megmutatkozik az értelmi képességek, a látás, emlékezet, megfigyelés illetve formaalkotás terén.

Tartalma:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, melyben a gyermek spontán és szervezett formában szerzett tapasztalatokkal gazdagodik.

Mozgásfejlesztés (tempó, ritmus, irány, egyensúlyérzék, finommotorika, szem-kéz koordináció).

Testséma fejlesztés (testzónák, oldaliság, viszonyított helyzetek, testfogalom)

Percepció (észlelés) fejlesztés (alaklátás, tapintás, keresztcsatornák fejlesztése, térészlelés)

Verbális fejlesztés (pontos nevek, viszonyok megnevezése, szókincsfejlesztés, beszélgetés és beszélgetés)

Magatartásformálási lehetőségeket tartalmaz: fejlődik a gyermek önismerete, kritikai érzéke, térbeli és síkbeli rendezőkészségük növekszik, magyarázatuk közben fogalmaik tisztázódnak és önbecsülésük nő.

Megtanulnak az eszközökkel óvatosan és takarékosan bánni.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

Olyan feltételeket, hangulatot teremtünk, ahol a gyermekek szívesen dolgoznak. Nagy méretű pólóban alkothatnak, megóvva ezzel az óvodai ruhájukat.

Lehetőséget nyújtunk a sokszínű tapasztalatszerzésre, kirándulások, múzeumlátogatások alkalmával.

Sokféle anyagot biztosítunk a számukra (agyag, gyurma, festékek több fajtája, textil, papír, bőr stb.), melyekkel megismerkedve, kipróbálva bővül ismeretanyaguk.

Fokozatosan ismertetjük meg a különböző technikákat, folyamatosan segítséget nyújtva, de figyelembe véve az önálló alkotás szempontjait.

Az eszközhasználat során egyénre szabottan mutatjuk be a fogásokat, többször ismételve egy-egy részfeladatot. Különös figyelemmel kísérjük az ollóhasználatot.

A gyermekek valamennyi rajzát, alkotását értékként kezeljük, és értékeljük is.

Folyamatosan figyeljük a gyermekek ábrázolásának fejlődését, így egyénre szabottan további feladatokat határozhatunk meg.

Alkotásaikat szüleik számára is láthatóvá tesszük.

Nagy hangsúlyt kap az ajándékkészítés az ünnepekre. Felhívjuk figyelmüket a saját maguk által készített ajándékok értékességére.

Lehetőséget biztosítunk csoportszobán kívüli alkotáshoz: aszfaltrajz, homokrajz, várépítés, hóember készítés.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

Fejlesztési szintjüknek megfelelően minden gyermeket el kell juttatnunk képi-plasztikai kifejezőképessége megfelelő szintjére (tehetséggondozás).

Kialakítjuk az elemi képolvadási, komponáló, térbeli tájékozódó, rendező képességet.

Fejlesztjük a gyermekek téri, formai és színeképzeik alakulását, képzeiteiket, képzeletüket, emlékezetüket, szép iránti fogékonyságukat, igényességüket.

6.5. Mozgás

Célja:

A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma segítségével a tervszerű, rendszeres mozgással.

A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása.

Feladatunk:

- A mozgás célzott fejlesztése a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakoztatása.
- A gyermekeknek mozgásos tapasztalatai során fejleszteni környezetével való közvetlen és közvetett kapcsolatrendszerét, saját testéről szerzett információit.
- A szervezet általános, sokoldalú fejlesztésével, képzésével elősegíteni a gyermek megfelelő testi, akarati, erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, értelmi képességeinek fejlesztését.

A nevelési célok és feladatok az egész óvodára nézve azonosak.

Szabad mozgás

A gyermekek biológiai fejlődése, mozgásfejlődése elsősorban rendszeres testmozgással, testedzéssel biztosítható.

Az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelés ebben az életkorban kiemelkedő jelentőséggel bír.

A 3-7 éves korosztály lételeme a mozgás. Nem kell motiválni a mozgásra, hiszen nem tud nem mozogni. Miközben mozog, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont- és izomrendszere, alakulnak mozgáskoordinációi, testi képességei. Egyre többféle mozgást képes elvégezni, egyre több készsége, szokása alakul, egyre inkább képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására, mozgásigényének elhalasztására, teste fegyelmezésére.

A gyermek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus és összerendezett mozgásfejlesztése, ezen keresztül értelmi képességének fejlesztése különösen lényeges feladat az óvodában.

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett – tudatosan irányított – szervezett keretek között végrehajtott sokirányú mozgásban, a mozgásról szerzett pozitív élményeiket kell megerősíteni.

A gyermekek fejlesztésénél figyelembe kell venni egyéni adottságukat és képességeiket, mindennek a fokozatosság elvével kell együtt járnia.

A foglalkozásokon a részvétel kötelező, de nem kényszerítő.

Testi nevelés:

Mindennap lehetőséget teremtünk az együtt mozgásra. E tevékenységben való részvétel szabadon választható. A befogadás után fokozatosan válik napi kötelező tevékenységgé a mozgás. Azt a gyermeket, aki nem akar tornaruhába öltözni, vagy nem kíván a többi gyermekkel együtt mozogni nem szabad erőltetni.

A fokozatos bevezetéssel a célunk: a belső igényből fakadó mozgás pozitív érzelmi töltöttsége, megerősítése.

A szervezett mozgásos tevékenységek során elsősorban a testnevelési játékok, a játékos utánpótló mozgások dominálnak.

A testi nevelés döntő feladata a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása, a nagy mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.

Motoros képességek fejlesztése:

- kondicionális (elsősorban állóképesség)
- koordinációs (testi tájékozódás, egyensúlyérzék, ritmusérzék)
- mozgékonyosság
- hajlékonyosság

Mozgásműveltség kialakítása jártasság, készség szintjén, mozgásos cselekvések gazdaságos módjának elsajátítása, szép kivitelezése, mindezekkel összefüggő elméleti ismeretek elsajátítása.

Játék- és verseny igény felkeltése, kielégítése: szórakoztató, élményekben gazdag testnevelési játékok szervezése.

A rendszeres mozgás-szoktatás is nagyon körültekintő, kitartó, türelmes következetes munkát kíván. Csak megfelelő erősségű inger hatására következik be fejlődés a szervezetben.

Ennek tudatában választjuk meg a mozgásanyagot, amellyel megoldhatók az óvodai testnevelési feladatok:

- megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása
- elegendő ismétlés
- fokozatosság
- a reflexkapcsolatok segítsék, és ne gátolják egymás alakulását
- harmonikus fejlesztés
- a foglalkozás anyagának kapcsolata más tevékenységekkel.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, képességeik fejlesztésére indokolt a természetes gyakorlatok mellett a bonyolultabb, nagyobb erőfeszítést, figyelmet igénylő gyakorlatok beiktatása is.

A testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva állítjuk össze.

Játékban gazdagabb, kötetlenebb, de fegyelmezett légkörű, kellő aktivitást biztosító tevékenységek szervezése. Egész év folyamán fontos a testnevelési játékok alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása.

E játékok során, megtanulnak a gyermekek egymás testi épségére vigyázni, más sikereinek örülni. Ügyesednek, önbizalmuk nő, és bátrabbak lesznek.

Így szoktatjuk őket a szabályok betartására és az önuralomra is.

A csoport fejlettségének megfelelően a kívánt fejlesztési területeket szabadon választják meg az óvodapedagógusok.

A fejlesztés tartalmi:

Nagymozgások fejlesztése

- járások
- futásgyakorlatok
- ugrások (távolugrás, magasugrás, ugróiskolák)
- csúszás
- kúszás
- mászás
- függeszkedések

Egyensúlygyakorlatok

- állás
- járások (tárgyak között, testrésze koncentráva, szeren, stb.)
- ugrások
- kúszás, mászás (szerrel, feladattal)
- támaszgyakorlatok
- egyéb (rollerezés, kerékpározás, tartásjavító eszközök, stb.)

Finommotorika fejlesztése

- kézfej- és ujjgyakorlatok
- lábfej- és ujjgyakorlatok
- koordinációs gyakorlatok
- szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok (járások, futások, szökdelések, ugrások, függések, mászások, dobások, labda gyakorlatok, stb.)

Testséma-fejlesztés

- önmaguk identifikálása, saját testük elhelyezése a térben
- testrészek koncentrációja
- a test zónáinak kialakítása (oldaliség, elülső-hátulsó zónák, függőleges zóna, tárgyhoz viszonyított helyzet)

Térbeli viszonyok fejlesztése

- irányok, azok megváltoztatása
- keresztcsatornák fejlesztése (vizuális/auditív inger motoros visszaadása)

A test deformitásának megelőzése, és annak ellensúlyozása is kiemelt feladatnak tekinthető.

A lábboltozat és a talpboltozat süllyedése (mezítlábas torna), a hanyag testtartás megakadályozása a gyermekek izomzatának sokoldalú megerősítésével történhet.

Tartásjavítás szempontjából különösen jelentős az úzás és a lovaglás, melynek feltételeit intézményünkben szervezett keretek között biztosítjuk.

Differenciált fejlesztés:

A nevelési program megvalósítása során nem szabad megfeledkezni arról, hogy az egyes gyermekek között különbségek vannak. Az esetleges elmaradások, a gyermekek eltérő fejlődési üteme illetve az azonos ismeretek, készségek elsajátításához szükséges erőfőrdítés különbözősége az óvodai nevelés differenciáltabb szervezeti formáit igényli. A helyesen megválasztott formák az egyes gyermekek nevelésében jelentkező speciális igényekhez igazodnak.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek az óvoda tervszerű nevelőmunkájának folyamatában, fokról-fokra magasabb fejlettségi szintre jutnak, elérve végül azt a szintet, amely optimális kiindulópontja az iskolakezdésnek.

A megtanult mozgások tökéletesebbek, összerendezettebbek lesznek, jellemzővé válik a mozgáskombinációk megjelenése.

Kondicionális képességek terén

Az állóképesség fejlődése, mely a fizikai megterheléseknél a szervezet biológiai egyensúlyát hosszú időre biztosítja. E képességek légzési és keringési funkciók fejlesztését is szolgálják.

Koordinációs képességek

Térbeli tájékozódás, helyzet-változtatás érzékelése és a mozgás megfelelő szabályozása, egyensúlyozó-képesség, ritmus-képesség fejlődése. A mozgásfejlesztő játékeszközök rendszeres használatával fejletté válik a kéz finommotorikája.

Állóképességük nő, erősek, mozgásukban gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló: egyszóval egészségesek.

6.6. Külső világ tevékeny megismerése

6.6.1. Környezetismeret

Célja:

Meghatározott alternatívák között, szabad, önálló, elfogadásra és alkalmazkodásra, segítségre képes, harmonikus, különböző irányokba érdeklődő és választani képes, kezdeményező, kitartó, felelősséget vállaló, szeretetteljes ember jellemének megalapozása.

Aki elfogadja és szereti önmagát, környezetét, szülőföldjét. Viselkedését áthatja a környezet megismerésének vágya, megbecsülése és védelme.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

Lehetővé tenni a gyermek számára önmaguk és a környezet tevékeny megismerését, ehhez időt, helyet, eszközt, spontán és szervezett tapasztalatszerzésre alkalmat biztosítani.

Erősíteni a gyermekek önbizalmát, önbecsülését és mások elfogadását.

A környezeti nevelésnek nincsenek időkeretei. Integrálódnak benne a műveltségi területek témakörei és a különböző tevékenységek.

Programunk

Az ember és a természet

Az ember és a társadalom témakörökben szerzett tapasztalatok folyamatos és fokozatos átadására épül.

Programunk alapján alakítjuk ki a környezet megismerésének lehetőségeit, feltételeit.

Megfelelően tervezett, szervezett környezeti feltételeket teremtünk, melyek segítségével a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek.

A játékot sok esetben tanulási lehetőségnek tekintjük, ahol a gyermekek feldolgozhatják mindazt, ami a spontán vagy szervezett tanulás közben rájuk hatást gyakorolt.

A játékba integrált tanulásban a környezeti témák állnak a középpontban, ehhez kapcsoljuk más műveltségi területek foglalkozási tárgyait és azok tartalmát.

A környezetismeret témaköreit folyamatban láttatjuk, és nem szabdadjuk szét az életkori és képességbeli különbségek miatt.

Legfőbb kritérium, hogy a középpontban az ember és közvetlen környezete álljon.

A témafeldolgozást mindig azzal kezdjük, amit a gyermekek már ismernek. A sorrendiséget befolyásolhatja az előző téma kapcsolási lehetősége, és az aktuális események, ünnepek, kirándulás.

Az évszakok adott háttér témaként állandóan jelen vannak.

A kiválasztott témák feldolgozását sok esetben gyűjtőmunkával kezdjük. Segítjük a gyermekek önálló tájékozódását, szem előtt tartjuk a szülőkkel való együttműködést.

Gyűjtőhely kijelölése kapcsán a behozott anyagok, tárgyak együttes őrzése erősíti a közösségi szellemet.

A feldolgozás időtartamát a megkezdéstől számítva 5-6 hétre tervezzük.

A kisebbek akkor kapcsolódnak be a spontán vagy szervezett tanulásba, amikor akarnak, a nagyobbaknál szeretnénk elérni, hogy igényeljék egy-egy téma részletes kifejtését, feldolgozását, az újabb ismeretek bővítését rendezését.

Differenciált fejlesztés:

Lehetővé tesszük, hogy cselekvő aktivitással alkotó módon, képességeiknek megfelelően vegyenek részt a folyamatban.

A csoportot alkotó gyermekek ismeretében kiválasztjuk, bontjuk és feldolgozzuk a témákat.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A tapasztalatok ismeretökké válva épülnek be a gondolkodásába.

Óvodáskor végére kialakulnak a gyermekek alapvető személyiségjegyei, fontos tehát, hogy nyitottá tegyük a természet szépségeinek befogadására.

Mindennapos élményei vezetnek el a természet és az ember tiszteletéhez a környezettel való harmonikus óvó-védő kapcsolat kialakításához.

6.6.2. Matematika

Célja:

A környezet tevékeny megismerése közben szervezett matematikai tapasztalatokkal a gyermekek mennyiségi, alakí, tér és síkbeli szemléletének megalapozása.

A gyermekek tevékenységének megszervezése:

Matematikai érdeklődés felkeltése játékos tapasztalatszerzéssel. A komplexitás érvényesítése a matematikai nevelésben. Ok-, okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása a környezetükben, illetve játékszituációkban.

Az óvodás gyermekek matematikai műveltségtartalma nem választható el a környezet megismerésétől. A folyamatosság, az osztatlanság és a tevékenységi körök koncentrációja változásokat eredményez a matematikai nevelés területén is. Ez a változás nem más, mint a globális matematikai szemlélet következménye. Ezért nálunk a matematikai fejlesztés nem szűkül le a tevékenységekre, még akkor sem, ha azok kötetlenek.

A gyakorlati feldolgozás során két szervezeti formát érvényesítünk.

A környezeti téma feldolgozása közben realizálódnak a matematikai fogalmak, tapasztalások, a probléma-felvetések, feladatmegoldások dominánssá válnak.

A környezetismereti téma feldolgozását – több oldalról megközelítve – segíti a kötetlen matematikai feldolgozás.

Adódhatnak olyan matematikai ismeretek is, amelyek nem integrálhatók. Ezeket szervezett játékok keretében dolgozzuk fel.

Bizonyos témák a játékidőben is feldolgozhatók. Lehetőségünk van arra, hogy eldöntsük, a játékban milyen matematikai problémák oldhatók meg, s hogyan találjuk meg a segítség módját a gyermekek matematikai gondolkodásának fejlesztésére.

A különböző tevékenységek végzése közben is számtalan tapasztalatot szereznek a gyermekek, többnyire spontán módon, amely alapjául szolgálhat a tervszerű, szervezett matematikai fejlesztésnek is.

Differenciált fejlesztés:

A tervezőmunkát követő szervezésnél nem osztjuk korcsoportokra a gyermekeket. Az egyénekre koncentrálunk és azok között is differenciálunk.

A tevékenységek szervezeti keretét úgy építjük fel, hogy a szituációkba helyezett eszközök és feladatok minden gyermek számára lehetőséget adjanak a bekapcsolódásra a saját szintjén a ki-be lépést biztosítva. Egy adott témával és annak különböző tartalmi megközelítésével való játékos foglalkozás addig tart, ameddig azt a csoport és az egyének érdeklődése, fejlettsége lehetővé teszi.

A tervezett matematikai tapasztalatok egymástól elválaszthatatlan, egymást kiegészítő folyamatoknak tekintjük. A tervezett matematikai fejlesztés feladatainak felépítése, ezen belül az egyénre szabott feladatadás tudatos felkészülést igényel az óvodapedagógusok részéről.

A fejlesztési lehetőségek alkalmazásánál mindig a gyermek fejlettségét tekintjük irányadónak. Lehetőséget teremtünk arra, hogy az adott szituációban a gyermekek spontán módon – vagy az adott tevékenységbe differenciáltan bekapcsolódva – irányítottan szerezzenek matematikai tapasztalatokat.

Belülről irányítjuk a fejlesztés folyamatát, vagy résztvevőként segítjük a probléma megoldását.

A fejlődés, fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

A testi, lelki, szellemi és érzelmi készségek és képességek harmonikus fejlődése.

Hatékony kommunikációs- és kifejezőképesség.

Versenyszellem és az együttműködés egyensúlya.

- az alapvető matematikai fogalmak ismerete
- önértékelés, önbecsülés
- magabiztosság fejlesztése
- logikus, problémamegoldó gondolkodás kialakulása
- döntéshozás képességének kialakítása.

7. Az óvoda hagyományos ünnepi, egyéb rendezvényei

Az ünnepek, ünnepélyek, hagyományok jelentős események mind a gyermekek, mind az alkalmazotti közösségünk életében. A közös élmény erősíti az összetartozás érzését. A Bukfenc Programban ezek a napok kiemelkednek a mindennapok közül. Boldog várakozás előzi meg őket. Az ünnepvárást az előkészületekkel fokozzuk. Az ünnep érdelemgazdag tartalma mellett, a szülő - gyermek - pedagógus közös játékára, közösen átélt élményekre fektetjük a hangsúlyt. Ezért ünnepeink, rendezvényeink nyitottak, számítunk a szülők együttműködésére. Lényegük nem abban áll, hogy mit ünnepelünk, mire emlékezünk, milyen hagyományt őrzünk, hanem abban, hogyan tesszük emlékezetessé, milyen tartalommal töltjük meg gyermekeink számára.

Hiszünk a személyesen átélt élmény varázslatos, személyiségfejlesztő hatásában, ezért a gyermekek óvodai életét is ennek megfelelően szervezzük.

Az óvoda ünnepi:

- Bukfenc Óvoda születésnapja (Szüreti mulatság keretében-szeptember)
- Mikulás (december)
- Adventi készülődés, Karácsony (december)
- Farsang (február)
- Költészet napja (március)
- Nőnap (március)
- Húsvét (április)

- Föld Napja (április)
- Anyák napja (május)
- Évzáró, Ballagás (május)
- Gyermeknap (május)
- Apák napja (június)

Az óvoda kirándulásai:

- Ősszel (szeptember) és tavasszal (március) egész napos buszos kirándulást szervezünk.
- Az aktuális helyszínt mindig a gyermekcsoport összetétele határozza meg.

Az óvoda rendezvényei:

- Játszódelutánok szervezése ünnepek előtt.
- Minden gyermek születésnapját közös köszöntéssel, tortával ünnepeljük.
- Az ünnepeink mindig nyitottak.
- Bábelőadásokat, koncerteket, bűvész műsort rendszeresen szervezünk a gyermekeknek, (havonta egy alkalommal) az óvodába meghívott művészekkel.
- Mikulás napján a nevelőtestület bábelőadása szórakoztatja a gyermekeket.

8. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások

8.1. Gyermekvédelem

Célja:

Általános prevenció, amely minden gyermekre kiterjed. Ez alatt értjük a játékeszközök biztonságát, a baleset-megelőzést, a napirend betartását. A speciális gyermekvédelmet, amelybe beletartoznak a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek.

Feladatunk:

A gyermekek szűrése, problémájuk felderítése és megoldása.

Tartalma:

Hátrányos helyzetű gyermek az, aki valamilyen oknál fogva hátránnyal indul. Alapvető szükségletei hiányoznak (pl: a család anyagi helyzete, szociális háttere, szülők iskolázottsága, kulturális beállítódás, csonka család).

Veszélyeztetett gyermek az, aki már testileg - lelkiileg sérült. Szűrésüket elősegíti a gyermekekkel való beszélgetés.

Figyelünk arra, hogy a tüneteket ne tévesszük össze az életkori sajátosságokkal (fáradékonyság, mozgékonyosság stb.). Ha szükségesnek tartjuk, szakemberhez irányítjuk őket. Ide tartozhatnak a „jó” családból jövő gyermekek is. (pl.: érzelem hiánya)

Módszerek:

- megfigyelés (folyamatos, célzott)
- beszélgetés (folyamatos, célzott, spontán)
- védőnő, orvos tapasztalatai

Családi helyzet feltárása:

- családok anyagi helyzete
- nagycsaládosok száma
- gyermekét egyedül nevelő családból érkezők száma

A gyermekeket átirányítjuk a megfelelő szakemberhez:

- védőnő
- gyermekorvos
- gyermekjóléti szolgálat
- Pedagógiai Szakszolgálat

- Szakértői Bizottság
- Családsegítő Szolgálat

Óvodánk pedagógusainak feladata:

Az intézményvezető tájékoztatása a felmerülő problémákról.

Módszerek a segítségadáshoz:

Különleges bánásmód a gyermekekkel, fejlesztő, pótló, korrigáló nevelési feladatokkal. Érzelmi ráhatásokkal beilleszkedésük segítése. Érzelmük fejlesztése cselekedtetéssel (mozgás, játék, stb.). Dicséret, biztatás. Egyéni foglalkozások, ha szükséges fejlesztő pedagógussal.

Melyek azok a szociális segítségek, amelyeket az óvoda tud biztosítani?

- szülőkkel való kapcsolattartás
- mindig érdeklődő figyelemmel hallgatjuk meg őket
- beszédünk érthető, türelmes, higgadt, így is próbáljuk oldani a feszültséget
- velük együtt, lépésről-lépésre segítjük a probléma megoldásában
- mindig tájékoztatjuk gyermekéről, többször hangsúlyozzuk pozitív tulajdonságukat (gyermekről – szülőnek, szülőről – gyermeknek)
- viselkedésünk egyenletes, bizalomkeltő
- nem éreztetünk sohasem fölényt
- egyforma tisztelettel viseltetünk irántuk
- a két szülőt nem hangoljuk egymás ellen
- diszkréten kezeljük problémáikat (TITOKTARTÁS)
- optimizmust, derűt sugárzunk feléjük
- szülői értekezleten tájékoztatjuk őket jogaikról, kötelezettségeikről

A gyermekvédelmi feladatot gyermekvédelmi felelős látja el.

A gyermekvédelmi felelős feladatait az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

8.2. Speciális szolgáltatások

Ismerkedés az angol nyelvvel

„Ahány nyelv, annyi személyiség!” Kisgyermekkorban a gyermekek nagyon nyitottak és fogékonyak az őket körülvevő világra, éppen ezért hasznos elkezdni egy másik nyelvvel való ismerkedést. Az angol nyelv dallamos, nyelvtanilag nem nehéz, így az alapok könnyen elsajátíthatók. Hangzása, érdekes csengése önmagában is motiváló erő a gyermek számára. Minden héten szervezünk olyan tevékenységeket, ahol a gyermekek megismerkednek az őket körülvevő tárgyak angol megfelelőjével, egyszerű mondókákat, verseket, dalocskákat tanulnak, köszönésekkel, egyszerű szófordulatokkal ismerkednek. Az óvodapedagógus részéről a felkészülés a tevékenységek szervezésére tudatos és tervszerű, a gyermekek részvétele kötetlen.

Pancsolás, vízhez szoktatás, játékos vízi torna:

A sport az egészséges életmód igen fontos, meghatározó része. A víz a gyermekek számára új, ismeretlen közeg, megváltozott környezet. Másként mozognak, beszélnek, játszanak a medencében. Hetente kétszer óvodapedagógusaink aktív részvételével ismerkednek a vízzel. Sok segédeszközzel, valamint játékeszközökkel segítjük, hogy fesztelenül, természetesen érezzék magukat a medencében. Célunk, hogy nagycsoport végére olyan vízbiztonságot szerezzenek a gyermekek, ami megalapozza a későbbi úszás tanulásukat.

Lovaglás

A lovarda látogatása közelebb hozza a városi gyermekeinket a természethez. Tavasztól ősziig hetente egyszer lovas kocsival közlekedünk a lovardáig. Ott pónikon lovagolnak az óvodások, ami egyrészt kiváló sportolási lehetőség, másrészt hasznos, mert közben mód nyílik

testközelbe kerülni a ház körül élő állatokkal. Megfigyelhetik azok életkörülményeit, láthatnak újszülött állatokat, simogathatnak nyuszt, bányt. Bejárjuk az erdőt, ahol megfigyelhetik az évszakok természetre gyakorolt hatását. Ezek a programok mind segítik megszerettetni a természet értékeit, és megértetni azt is, miért fontos gondozni, védelmezni közvetlen környezetünket.

Hittan

A hittan célja keresztény értékek és szokások közvetítése, vallási ismeretek átadása az óvodáskorú gyermekek felé, életkoruknak megfelelő versekkel, bibliai idézetekkel, valamint a keresztény ünnepek hagyományos megünneplésének megismertetése. Minden héten egyszer hittan tanár jön a gyermekekhez, aki a középső- és nagycsoportosokat játékosan ismerteti meg Bibliai történetekkel, dalokat, verseket tanít a gyermekeknek. A foglalkozások célja, hogy a gyermekek fogékonyak legyenek a lelki valóságra, megtanulják tisztelni, szeretni szüleiket, nevelőiket és egymást.

Egyéni fejlesztés

A fejlesztő tanfolyamot végzett óvodapedagógusaink külön foglalkoznak a felzárkóztatásra szoruló és tehetséges gyermekekkel.

Iskola előkészítő foglalkozások

Hetente egy délelőtt a nagycsoportosokkal külön is foglalkozunk irányított, de sok játékkal tarkított iskolára felkészítő foglalkozásokon.

9. A nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

9.1. Ellenőrzés és értékelés rendszere

A pedagógiai munka minőségének és az óvoda hatékony működésének érdekében végzi az óvodavezető belső ellenőrzéseit. Az ellenőrzés alatt a bizalom elve a vezető és a nevelőtestület együttműködésében valósul meg. Fontos, hogy a szabadság nem jelent szabadosságot. A célt, feladatot a program tartalmazza, melyet minden pedagógus saját törvényének érez.

Az ellenőrzés során nyert tapasztalatokat elemezzük, értékeljük.

Az értékelés tények és adatok alapján tervezetten és objektíven történik, alapját az intézményi önértékelési rendszer jelenti. Az intézményi önértékelési rendszer működését az intézmény vezetője irányítja, az önértékelési folyamatban a nevelőtestület valamennyi tagja részt vesz.

Nyilvántartjuk és elemezzük az intézményi eredményeket. A szülői elégedettségmérés, valamint az óvodapedagógus, pedagógiai munkát segítők elégedettségmérésének eredményeit elemezve tervezzük a további munkánkat.

Az értékelés célja:

Nevelőmunkánk hatékonyabb végzésére való ösztönzés, illetve a hatékony pedagógiai munka elismerése, önfejlesztésre biztatás.

Az ellenőrzési funkció célja:

A visszacsatolás, a pedagógiai munka színvonalának emelésén túl önkritikus válaszkérés az egész intézmény működésére, a PDCA ciklus érvényesülésére, és az óvodavezető teljesítményére. Az intézményvezető éves munkatervében rögzíti a belső ellenőrzés konkrét célját, feladatait, felelőseit, határidejét, idejét, szempontjait.

Az óvodavezető az alábbi feladatokat köteles ellátni:

- pedagógiai feladatokat
- tanügy-igazgatási feladatokat
- általános vezetői feladatokat
- munkáltatói feladatokat
- óvodamenedzselést

- önképzést, önértékelést.

Az óvodavezető konkrét feladatai:

- pedagógiai és tanügyigazgatási dokumentáció ellenőrzése
- tematikus vizsgálatok
- hospitálások
- elméleti, gyakorlati felkészültség ellenőrzése
- óvónők beszámoltatása
- nevelői értekezletek irányítása

Óvodapedagógus:

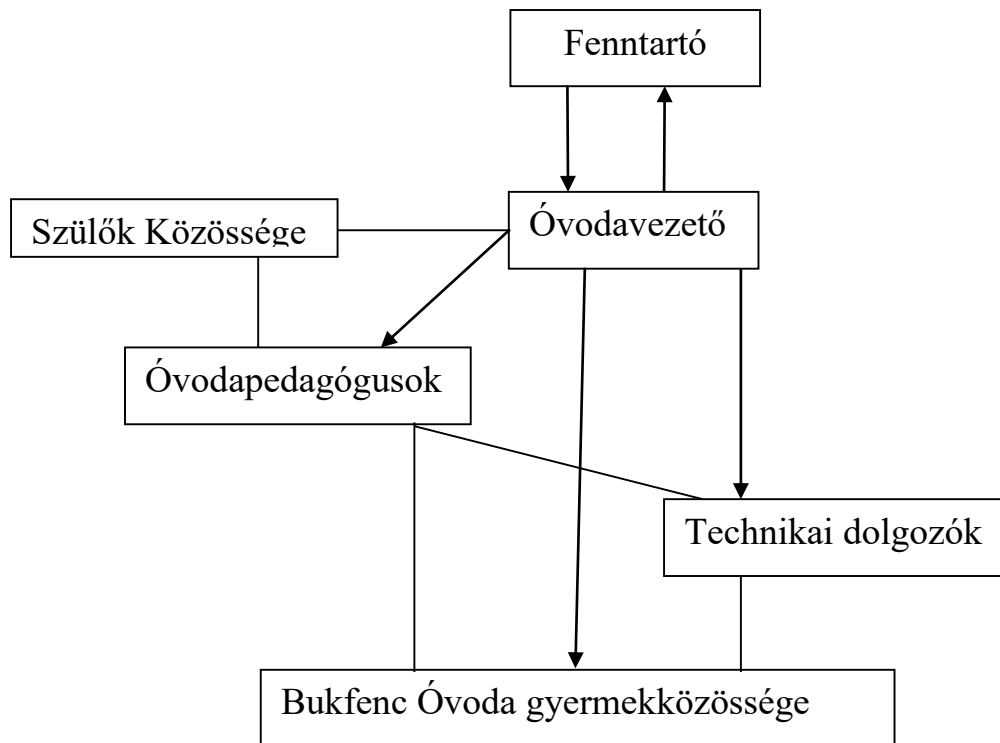
Az ellenőrzés alapja a programunkban meghatározott cél és feladatrendszer, melyet minden óvodapedagógus a saját csoportjában, az általa ismert gyermekcsoportra bont le. Az értékelést legalább negyedévente kell megtenni, így a mért eredmények lehetővé teszik a távlatok megfogalmazását. A gyermekek megfigyeléséhez a Gyermektükör című dokumentumot használjuk.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- nevelési tervek készítése, értékelése
- éves terv készítése, anyaggyűjtés
- heti rend és napirend összeállítása
- heti tevékenységi tervek elkészítése
- feljegyzések készítése a gyermekcsoport életéről
- a Gyermektükör szakszerű, folyamatos vezetése.

Az óvodairányítás felépítése

(Nyíl: alá-fölérendeltségi viszonyok, folyamatos vonal: együttműködési kapcsolat)

9.2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A Bukfenc Program hatékonyságának feltétele a gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzése, az eredmények szakszerű elemzése, az értékelés felhasználása a fejlesztési célok és feladatok kijelölésében. Ezért a nevelési folyamatban rendszeresen végezzük megfigyeléseinket, s azokat a Gyermektükörben rögzítjük.

Célunk:

A gyermekek közötti egyéni eltérések időben történő felismerése, korrigálása, hogy minden egyes gyermek akkor menjen iskolába, amikor fejlődése alapján alkalmassá, illetve éretté válik rá.

Megfigyeléseinknél figyelembe vesszük a gyermek egyéni fejlődésének ütemét, képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét, segítjük tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Ehhez szükséges a gyermek és környezetének minél teljesebb megismerése, fejlődésének nyomon követése, fejlődési ütemének rögzítése.

Egy-egy képesség vagy magatartásforma vizsgálatához, megfigyeléséhez többféle módszert és szempontot is alkalmazunk. Megismerésünk alapja a gyermek játéktevékenység közbeni megfigyelése. Megfigyeléseinket többféle módon végezzük:

- A csoport egészét megfigyeljük, egy fejlődési terület szempontjai szerint.
- Felfigyelünk olyan tevékenységre, amelyben a gyermeknek sikerélménye még nem volt.
- Egy-egy gyermeket figyelünk több szempont alapján.

Ellenőrző megfigyeléseket az új nevelési év elején, illetve végén végzünk. Az év eleji megfigyelések alapján tervezzük az új nevelési évet. Az év végi megfigyelések az egész nevelési év fejlesztő munka eredményeit tükrözik.

Új gyermek megismerését könnyíti a róla készült anamnézis lap.

A fejlődés mutatóinak tartjuk:

A gyermek mozgásfejlettségét

- Nagymozgás (biztosan mozog-e?)
- Finommozgás (fogások, domináns kéz, szem-kéz koordináció)
- Téri tájékozódás (irányok)
- Testséma-fejlettség

Nyelvi kifejező képesség fejlettsége

- Szókincse
- Beszéd ritmusa
- Beszédhiba

Kognitív képességek fejlettsége

- Érzékelés, észlelés
- Figyelem
- Emlékezet
- Képzelet
- Gondolkodás

Szociális fejlettsége

- kapcsolatteremtése
- érzelmi élete
- szociális magatartása

Játék fejlettsége

- játékfajták szerint

Családi háttere

- család – óvoda kapcsolata
- család nevelése
- családi életben történő változások

A gyermek fejlődését nyomon követő módszerek:

- megfigyelés
- beszélgetés
- szociometriai felmérés
- játékos cselekedtetés

10. Az óvodába lépés feltételei

Óvodába járás törvényi háttere:

1. 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről:

8. § (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A jegyző - az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó - a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel

alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja

11. Az iskolába lépés feltételei

A tankötelezettség törvényi háttere:

45. § (1) Magyarországon - az e törvényben meghatározottak szerint - minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

(3) A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart.

(4) A tankötelezettség kezdetéről

a) az óvoda vezetője,

b) ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság,

c) az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Célunk:

A 3-7 éves gyermekek egészséges, harmonikus személyiségfejlesztése, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.

Testi érettség:

Korosztályának megfelelő alkattal és erőnléttel rendelkezik, mozgását képes korrigálni. megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Viselkedését, testi szükségleteit képes szándékosan irányítani.

Lelki érettség:

Nyitott, érdeklődő, fogékony az újra, ezért képességei folyamatosan fejlődnek. Emlékezete megbízhatóbbá válik, fegyelme fokozatosan növekszik, gondolkodása absztrahálódik. Kommunikációs készsége életkorának megfelelő, beszéde érthető, választékos, folyamatos, tempója, hangsúlya jó, beszédfegyelme megfelelő. Érzelmeit, gondolatait képes elmondani, és jelekkel is kísérni. Elemi ismeretekkel rendelkezik természeti és társadalmi környezetéről: családjának adatairól, ismeri az évszakok, napszakok váltakozását, ennek megfelelően képes az öltözködésre.

Ismeri szűkebb lakóhelyét, az ott élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét és megbecsüli az ezzel kapcsolatos munkatevékenységeket. Alapvető mennyiségi ismeretei vannak. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Kialakulnak társas kapcsolatai, szabálytudata erősödik, képes háttérbe szorítani saját érdekeit. El tudja fogadni az újat, együttműködésre képes. Feladattudatának fokozódása következtében alkalmassá válik a feladatok egyre eredményesebb megoldására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség, ezért mindent megteszünk annak érdekében, hogy az iskola megkezdéséig ezek a gyermekek is elérjék a maximális fejlettségi szintet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. Törvényességi háttér

2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról

Az intézmény Alapító Okirata

1997.évi XXXII. Gyermekvédelmi törvény

13. Érvényességi rendelkezések

Érvényesség

A köznevelési törvény értelmében, a megújult országos alapprogramra épülő helyi pedagógiai program 2018. 09. 03.-tól lép hatályba.

A módosított Pedagógiai Program érvényes 2018. 09. 03-tól visszavonásig.

A Pedagógiai Program módosítható, kiegészíthető, ezt a legitimációs körbe tartozók bármelyike kezdeményezheti, illetve kötelező, ha a jogszabály előírja.

A helyi pedagógiai program módosítására az alábbi személyek tehetnek javaslatot:

- nevelőtestület
- szülői közösség vezetője
- fenntartó

A program módosítás előterjesztése a nevelőtestület elé írásban történhet.

Hatálybalépés:

A fenntartó jóváhagyása után 2018. szeptember 3.

Nyilvánosság:

Programunk az intézmény önmeghatározása, önálló tartalmi munkája. Az érdeklődők a programot megtalálhatják:

- Honlapunkon
- Nevelői irodában

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény 2013. 09. 01-től hatályos Pedagógiai Programja.

14. Legitimációs záradék

A Bukfenc Óvoda nevelőtestülete 100%-os arányban, a 2018. 08. 08-án kelt nevelőtestületi határozata alapján, a Bukfenc Óvoda Pedagógiai Programját elfogadta.

Kelt: Budapest, 2018. 08.28.

Aláírás a nevelőtestület nevében

A Bukfenc Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt: Budapest, 2018. 08. 28.

Csomány Gabriella PH.
Intézményvezető aláírása

A Bukfenc Óvoda Pedagógiai Programjával a fenntartó, Benkőné Nagy Katalin egyetért.

Kelt: Budapest, 2018. 08. 28.

Benkőné Nagy Katalin PH
fenntartó aláírása

A Szülők megismerték, és véleményezték a Bukfenc Óvoda Pedagógiai Programját.

Kelt: Budapest, 2018. 08. 28.

Aláírás a szülői Szervezet képviselőjében

Irattári száma: 2018/123/54

15. Jegyzék az óvoda kötelező eszközeiről és felszereléséről**Helyiségek**

• csoportszoba	2
• tornaszoba	1
• logopédiai foglalkoztató	1
• játszó udvar	1
• óvodavezető iroda-nevelőtestületi szoba	1
• orvosi szoba	1
• gyermeköltöző	2
• gyermekmosdó, WC	1

Kiszolgáló helyiségek

• felnőtt öltöző, felnőtt mosdó	1
• elkülönítő szoba	1
• melegítőkonyha, tálaló, mosogató, felnőtt étkező	1
• felnőtt WC	2
• ételmaradék tároló	1
• raktár	1
• szertár	1

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai**Csoportszoba**

• óvodai fektető	34
• gyermekszék	34
• gyermekasztal	5
• fényvédő függöny	6
• szőnyeg	2
• játéktartó szekrény, polc	10
• élősarok állvány	2
• hőmérő	2
• eszköz előkészítő asztal	2
• szeméttároló	2

Tornaszoba

• tornapad	3
• tornaszőnyeg	6
• bordásfal	7
• óvodai többfunkciós mászó készlet	1

Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések:

• hulahopp karika	20
• labda	16
• füles labda	4
• babzsák	20
• ugró kötél	15
• vastag kötél	1
• trambulín	1
• zsámoly	2
• body roll garnitúra	2
• színes gumiszalag	15
• bot	15
• fatölcsér (Ayres eszköz)	1

Logopédiai foglalkoztató

• tükör	1
• asztal	1
• szék	2

• szőnyeg	1
Játzóudvar	
• kerti asztal	2
• kerti pad	4
• babaház	2
• udvari homokozó	2
• takaró fólia	2
• udvari mozgásfejlesztő fajték	5
• fészek hinta	1
Óvodavezetői - nevelői iroda	
• íróasztal	1
• tárgyalóasztal	1
• szék	6
• telefon, fax	1
• könyvszekrény	1
• iratszekrény	1
• számítógépasztal és szék	1-1
• számítógép	1
• nyomtató	2
• tükör	1
• könyvtári dokumentum	600
Orvosi szoba	
Berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3) NM rendelet előírásai szerint	
Gyermeköltöző	
• öltözőszekrény, fogas	34
• öltözőpad	9
Gyermekmosdó, WC	
• törölközőtartó	34
• falitükör	1
• fogmosó tartó	34
Tisztálkodási és egyéb felszerelések	
• egyéni tisztálkodó szerek	34
• tisztálkodó felszerelések	1-1
• fésűtartó	1-1
• törölköző	140
• abrosz	15
• takaró	34
• ágyneműhuzat, lepedő	70
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök	
1. játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)	
• különféle játékformák (mozgásos, szerep, építő-konstrukciós, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	9-9
• mozgáskultúrát, mozgásfejlődést, mozgásigényt kielégítő eszközök	35
• ének, zene, énekes játékok eszközei	35
• az anyanyelvi fejlesztésnek, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	9-9
• mesekönyv	90
• értelmi képességek és kreativitást fejlesztő eszközök	9-9
• ábrázoló tevékenységet fejlesztő	8-8
• a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök	6-6
• munka jellegű tevékenység eszközei	9-9
2. a nevelőmunkát segítő egyéb eszközök	

- televízió 1
- HI-FI berendezés 2
- Hangszer (pedagógusoknak) 5
- Hangszer (gyermekeknek) 34

Egészség- és munkavédelmi eszközök

- ételminta-vétel (üvegtartály) készlet 1
- mentőláda 1
- gyógyszereszekrény 1
- munkaruha (évente, garnitúra) 1
- védőruha 3
- tűzoltó készülék 4